

DE STAD AMSTERDAM PANORAMA

10 OCTOBER 1940 — No. 41

LOSSE NUMMERS 15 CENT

In dit nummer begint onze artikelenreeks: Ons land en zijn historie

DE GROND, WAAROP WIJ LEVEN

„De liefde tot zijn land is ieder aangeboren,” zegt Vondel aan het slot van zijn Gysbreght van Aemstel. Een waar woord! Aan vaderlandsliefde heeft het den rechtgeaarden Nederlander nimmer ontbroken, doch kennen wij ons land? En kennen we ook de geschiedenis van ons volk? Het volk, dat van oudsher de „lage landen bij de zee” bewoont, vermaakte zich in den loop der eeuwen een eigen cultuur, het bouwde aan zijn bodem, het nam — en neemt nog — een vooraanstaande plaats in op meer dan één gebied. Het is over deze ontwikkeling, over den groei en den bloei van ons Nederlandsche volk, dat wij ons thans voornemen den lezer een artikelenreeks te bieden, die wij noemden: Ons land en zijn historie.

HOE ONTSTONDEN DE LAGE LANDEN?

Nauw is de geschiedenis van ons volk verbonden aan die van zijn bodem. Die bodem is ons welbekend; vaak doorzwerven we onze duinenreeks, ons polderland en onze heiden.... Doch hoe ontstond dit prachtige land, dat ons aller vaderland werd? Hoe leefden er de oude bewoners, wat weten wij van hen en hoe kwam die kennis tot ons? Ziedaar enkele vragen, waarop wij thans in de eerste plaats een antwoord dienen te geven.

Herinnert u zich nog uw eerste geschiedenisles, waar de boeiende reeks van bonte beelden, die de onderwijzer voor u ging oproepen, onherroepelijk aanving met de Batavieren, die, al of niet in uitgeholde boomstammen, hun opwachting in ons land maakten? Geen gedenksteen wijst de plaats, waar dit evenement geschiedde en toch is de historische waarheid ervan aan geen enkelen twijfel onderhevig. Want die verhuizing der Batavieren is opgeteekend door den vermaarden geschiedschrijver Tacitus, die het in een passage van zijn werk „Germania” mededeelt. Aan het feit, dat de Romeinen onze landen bezochten, danken wij het, dat veel wetenswaardigheden omtrent de toenmalige bewoners bewaard bleven.

ONS LAND EN ZIJN HISTORIE

Behalve de reeds vermelde Tacitus schreef ook de groote veldheer Julius Caesar in zijn gedenkschriften over deze oorden. Bovendien bleven er nog ruim honderd fragmenten bewaard van andere schrifturen, ons land betreffende en geschreven door Romeinsche en Grieksche reizigers, ooggetuigen dus. Deze kennis wordt prachtig aangevuld door het werk der archeologen, die onze bodem doorwoelden en tal van herinneringen aan het verleden te voorschijn brachten. Baanbrekend werk op dit gebied verrichtte in ons land prof. Holwerda, directeur van het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden.

Dit alles betreft de historische tijden. Gaan we verder terug, dan wordt het moeilijker. Want eerst toen de wereld al eenige malen na een ijstijd een nieuwe jeugd was ingegaan en dus eigenlijk al onwezenlijk oud was, is de mensch pas opgetreden. En zelfs toen moesten nog tientallen eeuwen verstrijken eer die mensch in staat was gedenktekens na te laten, die ons omtrent zijn bestaan kunnen inlichten. Wat wij dan ook weten van de geschiedenis der aarde is voornamelijk door de bestudeering van den bodem, waaruit inderdaad de wonderlijkste overblijfselen tot ons komen. Zeker, in andere landen, waar de bodem zooveel droger is, zijn die vondsten veelvuldiger, doch het vooral den laatsten tijd zooveel verrijnde

wetenschappelijk onderzoek maakt het mogelijk, dat ook in ons land prachtige en verbluffende vondsten worden gedaan. Er is bijna geen terrein, waar zoo vernuftig wordt gededuceerd en gecombineerd en waar uit de gegevens zulke verrijkende conclusies worden getrokken. De scherpzinnige onderzoeker is in zijn arbeid 'n soort detective, doch, evenals zijn beroemde voorbeelden uit de speurderv verhalen, moet ook hij zich wachten, uit zijn gegevens al te fantastische theorieën op te bouwen!

Op dit gebied is nogal eens gezondigd, talloze hypothesen zijn opgebouwd, die later weer verworpen werden. Vooral is dat het geval met de voorhistorische tijden en geen wonder, want hier wordt niet met jaartallen gerekend, zooals in de geschiedenisboekjes, doch met geheele tijdperken. En u zult zien, op een paar eeuwen wordt niet gekeken!

Uit het bestudeeren van aardlagen en steensoorten en uit het microscopisch-botanisch onderzoek van plantaardige en dierlijke overblijfselen kunnen we intusschen wel vaststellen, dat tijdens en na de ijs-tijden — er waren er vier, doch we willen het niet al te ingewikkeld maken — een 100.000 tot 8000 jaar geleden, onze bodem grootendeels gevormd is door de op de gletschers en met de rivieren aangevoerde steen- en zandmassa's. Ieder kent de geweldige kracht van kruiend ijs, waardoor zelfs onze toch behoorlijk zware dijken eenvoudig op zij worden geschoven. U kunt zich dus voorstellen hoe een persende ijskap, die van het noorden en oosten uit tot aan de Utrechtsche heuvels lag en die zeer langzaam doch voortdurend in beweging was — nu eens met grotere koude voortdruwend, dan weer in warmeren tijd terugtrekkend — geweldige steenblokken uit het noorden of van de Midden-Europesche bergen naar onze oorden kon voeren en ook hoe die schuivende ijsmassa de keien onder zich vermaalde tot het zand, dat nu ons heuvellandschap vormt. Hoe dat zand in lagen gekneet en geduwd werd, is te zien bij groote afgravingen, waar we die lagen in grillige lijnen onder elkaar zien afgeteekend.

Bij het intreden van de warmere periode, die wij thans beleven, zijn de groote, op het ijs meegevoerde rotsblokken op den grond terechtgekomen, terwijl rondom het ijs wegsmol. Die stille getuigen uit het

Als u zich in de vakantie liet fotografeeren voor de machtige steenblokken van den waterval in Sonsbeek, hebt u er dan wel eens aan gedacht, dat die kolossale keien eens, duizenden en duizenden jaren geleden, op en in het ijs ons land binnenschoven?

(Eigen foto)

koude verleden zijn er nog steeds, de hunebedbouwers richtten van deze steenen hun graven op en ook de Amersfoortsche kei is een bekend voorbeeld. En wie wel eens in het wandelpark Sonsbeek bij Arnhem geweest is, herinnert zich stellig den waterval, geheel van deze zwerfstenen gebouwd.

Het smeltwater vormde geweldige rivieren, die de heele Betuwe overspoelden en uitholden, maar er ook later de klei achterlieten, die deze landstreek zoo vruchtbaar maakte. Het meegevoerde zand werd ver naar het westen opgestuwd in de richting van de Doggersbank.

De geweldige watertoevoer deed echter het zee-niveau belangrijk stijgen, men neemt aan wel zestig meter! Het spreekt dus vanzelf, dat veel land, dat thans voor 't eerst na duizenden jaren van de ijskorst bevrijd raakte, een prooi werd van de stijgende zee. Zoo verging het ook de landstreek, die thans als zandplaat den naam Doggersbank draagt. Oorspronkelijk met het vasteland verbonden, werd dit gebied later een eiland en ten slotte door de zee verzwolgen. Toen die zandbanken later vischgronden werden, zijn er vaak kiezen en skeletdeelen opgehaald van dieren, die er eens leefden en later afgesloten raakten van het vasteland. Die dieren — en daar hebt u meteen 't bewijs voor deze vastelandstheorie — waren dezelfde, die ook op onze bodem voorkwamen: de sinds lang uitgestorven langharige mammoet, allerlei neushoornachtige soorten en dieren die nog steeds leven aan den rand van het poolijs, zooals het rendier. Ze leefden in een land, 's winters bevroren en 's zomers alleen aan de oppervlakte ontdooit met een rijken, doch korten bloei op den moerassigen grond, waar als boomen alleen de berk en de den het konden volhouden.

ONZE DUINENREEKS

Langzaam veranderde de toestand. Met het verder wegsmelten van de ijskap ontdooide de bodem geheel en kon het water beter wegvloeden. Daardoor steeg echter de zee opnieuw en liep het westelijk deel van ons land onder. Dat gebeurde ongeveer 7000 jaar voor Christus; dat zijn zoo maar 'n paar nuchtere cijfertjes, maar u begrijpt, hoe geweldig lang dit geleden is. 't Ondergelopen stuk van ons land werd intusschen geen open zee met groote stroomingen en sterke golfslag. Engeland was in 't zuiden nog met 't vasteland verbonden en de huidige Noordzee leek dus meer op een groote baai met, boven onze verdronken gronden, een waddenzee, waar de zeeklei kon bezinken.

We herinneren ons uit onzen schooltijd den Golfstroom, een zeestrooming, die ontstaat aan de kusten van Newfoundland en zelfs tot onze kusten reikt. Welnu, toen Engeland nog door een smalle strook aan Frankrijk was gehecht, schuurde de Golfstroom onophoudelijk langs die verbinding en ondergroef die. Eeuwen en eeuwen duurde het slijtingsproces en langzaam werd de barricade opgeruimd, tot ongeveer 5000 jaar voor 't begin van onze jaartelling

De grondvesten van den Brittenburg, zooals die in de zestiende eeuw aan het strand van Katwijk bij zeer lage eb te zien waren.

plotseling met een geweldige doorbraak het Nauw van Calais ontstond. Deze gebeurtenis had voor onzen bodem groote gevolgen: door de geringe breedte van den nieuwen doorgang drong tweemaal per dag de vloed naar het noorden op, deze vloed zoog en sleurde het zand en de tot zand geslepen krijtrotsen van Dover en Calais mee en dreef dat bezinksel ter zijde, buiten de bedding, waar de strooming minder fel was of kalmer verliep, dus naar de zoojuist genoemde Waddenzee. Een lange zandbank werd langs ons land gezogen, waar de wind bijebvat op kreeg, mee speelde en die hij tot duinen op deed waaien. Onze prachtige duinkust, doorbroken door de riviermonden, dat typische stuk Nederland, is zoo ontstaan.

En die schoorwal werd van groot belang. Wel schoof het zand steeds verder landinwaarts, doch de opgeworpen duinen vormden een krachtig bolwerk tegen het zeewater en vooral tegen de stormen. Daarachter, in de Waddenzee, kon het water nu van zout eerst brak en daarna zoet worden en in dat water kon een dichte plantengroei ontstaan. Die planten, afstervend op den bodem, vormden onze veenlaag.

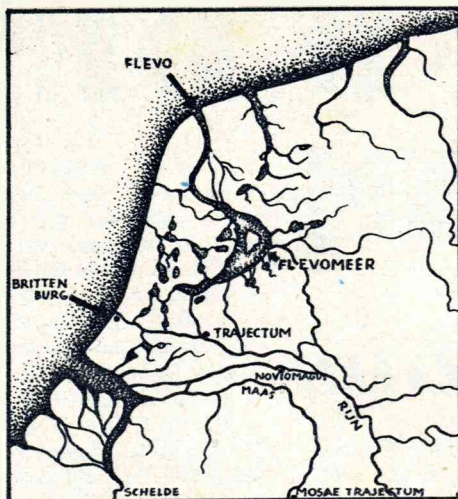
ONS LAND ZAKT!

Deze veenlaag is onwaarschijnlijk dik geworden. Onwaarschijnlijk, want hooger dan de waterspiegel zou dit veen toch eigenlijk niet kunnen groeien. Echter is die laag vaak ruim vijf meter dik, terwijl de dichte vegetatie, die veen kan vormen, alleen in ondiep water groeit. Hoe is dit nu mogelijk? Wel, de verklaring is, dat onze bodem regelmatig verzakte en verzonk. Want per jaar zakt Nederland — ook thans nog — één millimeter in de diepte, een verschijnsel, dat ons vooralsnog weinig zal verontrusten, doch dat de geoloog, die nu eenmaal in tijdperken van duizenden jaren rekent, nogal bedenkelijk vindt. De stormen hebben grooten invloed gehad op de vorming van onze kustlijn, die oorspronkelijk veel verder naar het westen lag. Zoo was aan het strand bij Katwijk in de zestiende eeuw, bij zeer laag water, nog de ruïne te zien van den Brittenburg, een Romeinsche of Karolingische vesting (daarover zijn de geleerden het nog niet eens), die oudtijds achter de duinen lag. Ook elders deed men dergelijke vondsten, bij Domburg heeft men, ook alweer in zee, nog wat resten gered van een tempeltje. Dat tempeltje, dateerend uit den Romeinschen tijd, was gewijd aan de godin Nehalennia, zij werd door het scheepsvolk aanbeden voor de reis over 't open water naar Engeland aanving.

Zoo is onze bodem voortdurend in verdediging geweest tegen het water, stukken verliezend, doch elders weer opbouwend wat het verloor. Later beproefden ook de bewoners hun vooralsnog zwakke

krachten in den strijd tegen het water, een taaien strijd, die steeds opnieuw moest worden gevoerd.

Een der geweldige zwerfstenen, gevonden in ons land. (Archief-foto)

Nederland in den Romeinschen tijd. Nog steeds beschermt de duinenrij het land tegen de zee. De Rijn heeft talrijke armen, die het water door Gelderschen IJssel, Vecht en het Vlie, doch ook ter hoogte van Katwijk (Oude Rijn) naar zee voeren. Aan laatstgenoemden Rijnmond lag de Brittenburg, die in 1520 en 1562 ver in zee werd teruggevonden.

In 't begin der middeleeuwen. Het Almere (Flevomeer) heeft zich aanzienlijk vergroot, in 't noorden is de duinenrij op talrijke plaatsen doorbroken en valt uiteen in de Waddeneilanden. De kustlijn verplaatst zich steeds verder landinwaarts, Zeeland is ernstig door het opdringende zeewater geleiderd.

Aan 't einde der middeleeuwen. Het Almere is niet langer een meer, het is de Zuiderzee geworden, waaruit slechts de heuvels (Urk en Schokland) oprijzen. Steeds verder brokkelt de Waddenkust af en ook in Noord-Holland zijn geheele landstroken door het water verzwoegen. De oude Rijnmond bij Katwijk is verzand.

Gaandeweg werden de hulpmiddelen beter, maar dat ook in onze dagen de waterwolf nog niet geheel bedwongen is, bewijzen dijkdoorbraken, zooals die in 1916, waardoor groote stukken van Noord-Holland blank stonden. En het is deze oude strijd tegen onzen ervvijand, het water, die in den loop der eeuwen zoo'n grooten invloed had op de vorming van ons volkskarakter.

Alom in de heele wereld bekend is Nederland door de drooglegging van de Zuiderzee, een grootsch project, dat ons, als het eenmaal geheel is uitgevoerd, een landwinst van 200.000 hectare zal opleveren. Maar toch beteekent dit gigantische werk niets anders dan het herstellen van een ouden toestand, want de Zuiderzee is het grootste gat, dat de zee ooit in ons land sloeg. Trouwens, ook de droogmakerij van de groote meren, zooals de Beemster, de Wormer en de Schermer en, niet te vergeten, het Haarlemmermeer, beteekende slechts de herovering van land, dat in historische tijden door het water verzwoegen werd. Alleen de veenlaag, die op den oorspronkelijken kleibodem gegroeid was, ging hier en daar voorgoed verloren.

De directe strijd tegen het water is uiteraard het werk van een al hooger ontwikkeld volk. Tijdens de groote natuurgebeurtenissen, die het aanschijn van ons land vormden, waren de oude bewoners van onze gronden nog niet zoo ver, dat zij zich aan zulk een arbeid konden wagen. Want het is duidelijk, dat een land, zoo voortdurend in opbouw en afbraak als het onze, niet de plaats is, waar de mensch zich gemakkelijk en vroeg van een lager tot een hooger wezen kan ontwikkelen. Dat zelfs in zeer vroege tijden ons land reeds door menschen bewoond werd, staat intusschen wel vast. Zoo is in 1935, tijdens het graven van een petroleumhaven te Hengelo, op een diepte van drie en 'n halven meter een menselijke schedel gevonden. Deze schedel werd onderzocht door den Utrechtschen hoogleeraar, dr. A. J. P. van den Broek, terwijl de kleilaag, waaruit de vondst te voorschijn kwam, werd bestudeerd door den paleo-botanicus mr. Florschütz. Het kwam vast te staan, dat de schedel gevonden werd in een kleilaag, dateerende uit een tijd, die wetenschappelijk als „jongste diluvium" bekend staat, hetgeen klopte met de bevindingen van den anthropoloog. En dat wil in gewone taal zeggen, dat de schedel toebehoort heeft aan een mensch, die op onzen bodem leefde in een tijd, die langer dan twintigduizend jaar geleden is!

WISSELEND KLIMAAT

Met het veranderen van den bodem wisselde ook het klimaat, na den vochtigen dooitijd werd het weer droog en koud.

Den en hazelaar konden op onze gronden groeien, terwijl in den tijd, dat het Nauw van Calais ontstond moet zijn en de duinen zich vormden, hier gemengd loofbosch en eiken voorkwamen. Daarna is het weer lang vochtig en warm

geweest. Dit moeten we ons nu niet voorstellen als het omslaan van het weer, dat thans midden in den zomer onze vakantie wel eens pleegt te bederven; deze wisselende perioden reikten over duizenden jaren, zoodat, als 't klimaat milder werd, de dan vooral rijk groeiende veenmossen tot dikke veenlagen konden beklinken, terwijl elders de inmiddels kleiner en kalmer geworden rivieren hun klei achterlieten. In de daarop volgende periode van droge warmte wordt ons land opnieuw geteekend, statiger en stiller van vorm door den beuk, hoog en rustig groeiend op de heuvels, waar de löss, de Limburgsche klei, den grond vruchtbaar maakt.

In dezen tijd, waarin vrijwel alle soorten planten en dieren, die wij heden ten dage nog kennen, hier konden voorkomen, is ook de mensch zoo ver ontwikkeld, dat we hem niet meer mogen weglaten uit de voorstelling, die we ons van ons land gevormd hebben. Dan schept hij zelfs zulke werken, dat hij invloed uitoefent op het landschap. Toch moeten we bedenken, dat hij alleen kon leven op de niet te zwaar te bebouwen hoogere gronden, waar de bosschen niet dicht waren, want meer nog dan het water is het zware bosch zijn doodsvijand geweest. Hoe hij leefde in ons grootendeels moerassige land, weten we ook bij benadering. We kunnen ons 't beste 'n voorstelling maken aan de hand van een beschrijving, die een Romeinsch officier, Plinius geheeten, van ons volk geeft. Wel is waar bezocht Plinius de „lage landen bij de zee" in een lateren tijd, toen de terpen al opgeworpen waren, maar omdat het hier een arm deel van de bevolking betreft, gevestigd aan de afgelegen Waddenkust, zal het een toestand zijn, die eeuwen en eeuwen gebleven is.

„Daar stort de oceaan zich met twee tuschenpoelen overdag en 's nachts in 'n geweldigen stroom over een onmetelijk land uit," schrijft de Romein. „Zoodat men bij dezen eeuwigen strijd in den gang der natuur twijfelt of de bodem tot het land of tot de zee behoort. Daar leeft een armzalig volk in hutten op hooge heuvels of op door hen met de handen opgeworpen hoogten, die nauwelijks boven den vloed uitkomen; lijkend op zeevarenden als de vloed de omgeving bedekt en op schipbreukelingen als het eb is en zij rondom hun hutten jagen op visschen, die met het water terugzwemmen. Vee hebben ze niet en dus kunnen ze zich niet met melk voeden, zooals hun buren. Ook kunnen ze geen wilde dieren vangen, omdat overal de zee de struiken heeft weggeslagen. Van wier en biezen vlechten ze een soort touw tot netten. Klonten uit den bodem, met de handen uitgegraven, worden meer in den wind dan in de zon gedroogd en worden door hen aangewend om eten te koken en hun door den noordenwind verkleumde ledematen te warmen...."

Geen wonder dus, dat de beschaafde Romein dit volk, dat ondanks alle ontberingen toch den bodem, dien het van oudsher bewoonde, trouw bleef, met verbazing aanschouwde. Bijzonder aanlokkelijk lijkt het leven der oude bewoners dan ook niet. Merkwaardig in dit citaat is tevens, dat zelfs in die tijden al op eenvoudige wijze turf werd bereid. U ziet: er is niets nieuws onder de zon.

S. L. TEN EENHUIS.

HET HOOFD DES GEZINS

DOOR
W. W. JACOBS

Meneer Letts was bij minnelijke schikking afgemonsterd, en de heele bemanning van 't schip was aangetreden, om hem van boord te zien gaan, en tevredenheid te betuigen over zijn vertrek. Nadat hij eenige jaren lange reizen had gemaakt, was hij voor de afwieling eens met een kustvaarder meegegaan; maar aangezien de schoener Carlew geen timmerman noodig had, was hij in dienst getreden als kok. Hij had heusch zijn best gedaan — en wat was het resultaat? Een massa leelijke woorden, die hem volgden, toen hij achter zijn zeemanskist aan de kade van het havenplaatsje op liep. De kapitein en de stuurman knikten, bij wijze van knorrige instemming met de taal der matrozen.

Hij gaf zijn kist in een zeemanslogement in bewaring, en zonder zich iets aan te trekken van zijn plotselinge lotsverandering ging hij op een bank met uitzicht over zee zitten, met een sigaret tusschen zijn lippen, om plannen te maken voor de toekomst. Zijn oogen gingen dicht, en hij opende ze met een schrik, toen er nog iemand op de bank plaats nam; het bleek een vrouw van middelbaren leeftijd te zijn, met een vriendelijk, maar vroegoud gezicht, een zorgen-gezicht.

„Lekker weertje,” zei Letts, en hij stak nog een sigaret op.

De vrouw gaf hem gelijk en staarde over de zee. „Doet u wel eens aan koken?” vroeg Letts vervolgens.

„Ja zeker, heel veel,” antwoordde zij verwonderd. „Hoezoo?”

„Ik zou graag eens weten, hoelang u een stukje ossenvleesch laat koken,” zei Letts. „Ik vraag 't alleen uit nieuwsgierigheid — ik ga nooit meer als kok varen.”

Hij deed het verhaal van zijn ervaringen der laatste dagen, en daar zij met aandacht luisterde, praatte hij vrij uitvoerig over zichzelf en over zijn reizen; en ook over zijn toekomstplannen.

„Ik heb mijn zoon op zee verloren,” zei de vrouw met een zucht. „U lijkt een beetje op hem.”

Het gezicht van meneer Letts kreeg een milderen trek. „Pardon,” zei hij. „Da's wel zielig, dame.”

„Ten minste... ik denk dat hij nu net zooiets geweest zou zijn als u,” zei de vrouw, „maar 't is al negen jaar geleden. Hij was pas zestien.”

Letts zat even te rekenen, en knikte toen. „Dat klopt,” zei hij. „Ik ben met Maart vijftiengint geweest.”

„Hij was op een schip naar Melbourne,” zei de vrouw. „Mijn eenige zoon.”

Letts gaf een medelijdend kuchje.

„Zijn vader stierf een week nadat hij vertrokken was,” ging de vrouw voort, „en drie maanden later verging mijn zoon z'n schip. Ik ben twee jaar geleden hertrouwd — gek die ik was. Ik begrijp eigenlijk zelf niet, waarom ik u dat allemaal vertel. Misschien omdat u me aan hem herinnert.”

„Praat u maar eens flink uit, als u zin hebt,” zei Letts. „Ik heb niets te verzuimen.”

Hij stak opnieuw een sigaret op, nam een houding van luisteraar aan, en kreeg een verhaal van huiselijk leed te hooren, dat hem aanleiding gaf zichzelf te feliciteeren met zijn ongehuwden staat.

„Ik heb eenvoudig geen leven meer, sinds ik met Green ben getrouwd,” zei het slachtoffer des huwelijks, opstaande om heen te gaan. „Als mijn arme jongen nog geleefd had, was alles heel anders gelopen. Zijn vader had het huis en de meubels aan hem nagelaten, en ik weet wel zeker, dat mijn tweede man me daar alleen om getrouwd heeft; en om dat beetje geld, dat ik geërfd heb. Hij is op 't oogenblik een gedeelte van die meubels van mijn jongen aan 't verkoopen. Daarom ben ik de deur uit gegaan; ik kon 't niet aanzien.”

„Wie weet komt hij toch nog terug,” zei Letts. „Je kunt nooit weten.”

Mevrouw Green schudde haar hoofd.

„U eh...” zei Letts, haar aankijkend, „u hebt zeker geen kamer te huur voor een paar dagen?”

Weer schudde mevrouw Green haar hoofd.

„'t Hindert natuurlijk niet,” zei de jongeman, „maar ik had liever bij u willen logeeren dan bij een ander. Ik val nu eenmaal in u. Weet u, wat wel grappig zou zijn? Als u 't doen kon, en uw man dacht dan, dat ik uw zoon was; is 't niet?”

Mevrouw Green schrok even van 't idee, ging weer zitten en greep met haar bevende vingers zijn arm.

„Als u nu eens,” begon ze aarzeland, „als u nu eens bij me thuis kwam, en u gaf u voor mijn zoon uit... als u zei, dat u mijn zoon was, en u kwam voor me op?”

Letts zat haar verbaasd aan te staren en begon toen te lachen.

„Geen mensch zou iets merken,” ging de vrouw snel voort. „We waren hier pas komen wonen, toen hij op zee ging, en toen was zijn zuster nog maar pas tien. Zij kent hem toch niet meer.”

Letts zei, dat hij er niet over dacht, en ging met een vastberaden gezicht naar de zee zitten kijken. Hij was door geen redeneering en geen smeekbeden te bewegen, en hij stond op 't punt, zijn spijt te betuigen dat ze 't zoo moeilijk had, en heen te gaan, toen de vrouw schrok en haar arm door den zijnen stak.

„Daar komt je zuster aan!” riep ze uit.

Nu schrok ook Letts.

„Ze heeft gezien, dat ik je arm vasthad,” ging mevrouw Green met een dringend gefluister voort. „Ik kan 't op geen andere manier verklaren. Denk er om, je heet Jack Foster en zij heet Betty.”

Letts keek haar ontsteld aan, en toen sloeg hij zijn oogen op, en bekeek met veel hooger waardeering het meisje, dat nader trad. Het leek haast onmogelijk, dat zij een dochter van mevrouw Green was, en in zijn oogenblikkelijke opwindning had hij dat bijna gezegd.

„Betty,” zei mevrouw Green, met een stem, die door haar zenuwachtigheid bijna echt klonk, „hier is je broer Jack!”

Letts stond met een onnoozel gezicht op, en toen, tot zijn groote verbazing, werden er twee sterke jonge armen om zijn hals geslagen, en een paar warme lippen raakten — na eenige strubbeling — de zijne. Toen wist Letts plotseling, wat hij doen zou.

„O, Jack!” zei Betty Foster, en ze begon zachtjes te huilen.

„O, Jack!” zei mevrouw Green, en zij, ontroerd misschien door de gedachte aan hetgeen had kunnen zijn, begon ook te huilen.

„Nou, toe nou maar!” zei Letts.

Hij trok Betty Foster op de bank neer, en tusschen beiden in zittend sloeg hij om ieder een arm heen. Er was nergens iets te zien, behalve een paar schepen in de verte, dus liet hij kalmpjes het hoofd van jufvrouw Foster op zijn schouder rusten. Hij was een eenig kind, en wees; voor 't eerst van zijn leven proefde hij de zoetheit van zusterlijke liefde.

„Waarom ben je niet eerder thuisgekomen?” vroeg het meisje zacht.

De jonge zeeman schrok en keek verwijtend neer op den bol van haar hoed. Toen wendde hij zijn hoofd en keek mevrouw Green aan, vragend naar de gewenschte toelichting.

„Hij heeft schipbreuk geleden,” zei mevrouw Green.

„Ik heb schipbreuk geleden,” herhaalde Letts knikkend.

„En hij heeft hersenkoorts gehad, doordat hij zoo lang in 't water had gelegen, en daardoor is hij zijn geheugen kwijt geraakt,” vervolgde mevrouw Green.

„Je hebt geen idee, wat water al niet doen kan — zout water,” verklaarde Letts.

Betty Foster zuchtte; ze hief de hand omhoog, die om haar middel had gelegen, boog haar hoofd en kustte de hand. Letts kreeg een kleur en drukte haar krampachtig in zijn arm.

Door mevrouw Green geholpen vond hij zijn herinnering weer, en zacht zat hij zijn lotgevallen te vertellen, van het oogenblik af, dat hij de crisis der hersenkoorts te boven was gekomen. Zijn brein had geen blijvende schade geleden — dat bleek wel hieruit, dat hij zich volkomen alle gevalletjes uit zijn kiuderjaren herinnerde, die zijn pas ontdekte moeder

en zuster ophaalden. Hij verstoutte zich zelfs, een paar eigen herinneringen te vertellen, uit den tijd, toen zijn zusje twee jaar oud was.

„En nu gaan we eens naar huis,” zei mevrouw Green met ietwat onvaste stem, „om 't aan je stiefvader te vertellen.”

Letts verklaarde zich bereid, hoewel zonder geestdrift, en wandelde langzaam mee, met den zedelijken steun, die aan een arm van ieder der dames ontleend kon worden. Toen zij aan een blok keurige huisjes in een buitenwijk der stad kwamen, liet mevrouw Green een kreetje hooren, waarop zij staan bleef en met een knik wees naar een verhuishagen, die half op den weg stond.

„Daar gaan ze!” riep zij uit.

„Wat?” vroeg Letts.

„Die meubels, waar we 't over hadden,” zei mevrouw Green. „Die meubels, waar je arme vader zoo aan gehecht was, omdat ze nog van zijn grootvader gehoord hadden. Hij verkoopt ze aan Simpson — en ik heb hem nog zóó gebeden en gesmeekt, om 't niét te doen.”

Met een diepe kuch hielp Letts zichzelf aan moed. „Mijn meubels?” vroeg hij.

Ook mevrouw Green vatte moed. „Ja,” zei ze vol hoop, „die je vader aan jou heeft nagelaten.”

Letts hief zijn hoofd zoo recht mogelijk, nam de armen der twee vrouwen steviger tusschen de zijne en keek met vasten blik naar een man met een onaangenaam voorkomen, die met een ietwat verbaasd gezicht in de deuropening stond.

„Jack,” zei mevrouw Green, „dit is je stiefvader.”

Letts wist niet goed, wat de etiquette voor dergelijke gelegenheden voorschreef; hij maakte zijn rechterarm maar vrij en stak zijn hand uit.

„Goeden middag, stiefvader,” zei hij opgewekt.

Meneer Green trok zich een stapje terug en keek hem ontoeschietelijk aan.

„We dachten dat je verdronken was,” zei hij eindelijk.

„'t Scheelde ook maar een haartje,” zei Letts.

„We dachten 't vast en zeker,” ging Green ontevreden voort. „Iedereen.”

Hij trad opzij, want een korte breede man met een gloeiend gezicht kwam het huis uit, met een bureautje in zijn armen en op zijn knieën steunend, en strompelde naar het hekje. Letts stond na te denken.

„Hola!” riep hij opeens. „Zeg, moeder, bent u aan 't verhuizen?”

Mevrouw Green snoof mistroostig en schudde haar hoofd.

„Nou,” zei Letts, met een bewonderenswaardigen blik van kwaadheid, „wat moet die vent dan met mijn meubels?”

Green zwaaide met zijn arm. „Da's in orde,” zei hij op een toon van beslistheid; „hij heeft 't een en ander gekocht. Je moeder weet er van.”

„Maar ik vind 't niét in orde,” zei Letts. „Hédaar, breng dat terug! En die stoelen ook.”

De koopman, die het bureautje juist op het staartstuk van zijn wagen had geplaatst, kwam terug.

„Wat is dat voor malleigheid?” vroeg hij.

Letts liet het antwoord aan Green over, en liep naar den wagen. Hij pakte het bureautje en kwam er mee terug. Meneer Green en de koopman weken een eindje uiteen, toen hij er aan kwam, en nadat hij met het bureau de gaping voldoende verbreed had, zette hij het in de voorkamer en ging terug om de stoelen. Hij bracht er drie mee, en werd door den verontwaardigten koopman niet zonder reden voor stekelvarken uitgemaakt.

Toen de heer Simpson vertrokken was, werd Letts met voldoening gewaar, dat meneer Green niet in een stemming was om hem de les te lezen, en het verhaal van zijn redding en terugkeer aanvaardde als een feit, hoewel dan een buitengewoon onaangenaam feit. Zoo onaangenaam, dat hij er liefst maar zoo weinig mogelijk over hoorde.

„Ik hoop alleen maar, dat je niet thuis bent gekomen na al die jaren, om hier den boel minder prettig te maken,” zei hij eindelijk, toen ze aan de thee zaten.

„Ik ben nooit onprettig,” zei Letts.

„We hebben een erg kalm en gelukkig leven geleid — ik en je moeder en je zuster,” hernam Green. „Is 't niet zoo, Emily?”

„Ja,” zei zijn vrouw, zenuwachtig vlug.

„En ik hoop, dat jij je daar bij aan zult passen,”

zei Green. „En verder hoop ik, dat je 't hier zooveel mogelijk naar je zin hebt, tot je weer naar zee gaat.”

„Dank u,” zei Letts, „maar ik denk niet, dat ik nog naar zee ga. Ik heb 't scheepstimmeren geleerd, en ik heb meermalen gehoord, dat ik daar aan den wal meer mee kan verdienen. En trouwens, ik wil moeder en Betty niet meer kwijt.”

Hij sloeg zijn arm om het meisje heen en trok haar hoofd neer op zijn schouder.

„Ik heb gehoord, dat scheepstimmerlui in Australië geld als water kunnen verdienen,” zei Green, zoo onverschillig als hij maar kon. „Ongelooflijk zelfs. Een goed vakman wordt daar in tien jaar rijk, zeggen ze.”

Letts gaf mevrouw Green een vlug knipoogje en een geruststellend duwtje met zijn arm, en luisterde vol belangstelling naar zijn nieuwen stiefvader.

„Er is natuurlijk één moeilijkheid,” zei hij langzaam, toen meneer Green een levendige schildering van de vreugden eens timmermans in Australië had voltooid.

„Moeilijkheid?” zei Green.

„Geld om mee te beginnen,” zei Letts. „Zonder geld kom je niet op dreef. Hoeveel zou dit huis met de meubels opbrengen? 't Is toch allemaal van mij, moeder?”

„'t M-m-meeste wel,” stotterde mevrouw Green, en met een soort betoovering keek zij naar het verwrongen gezicht van haar man.

„Alles, behalve een stoel in de keuken en drie traproeden,” zei Betty.

„Praat jij als je gevraagd wordt!” snauwde haar stiefvader. „Toen we getrouwd zijn, hebben we hudje bij mudje gedaan — we hebben 't zoo door elkaar gegooit, dat er geen wijs meer uit te worden is.”

„Goed — dan moogt u alle keukenstoelen en alle traproeden houden,” zei Letts edelmoedig. „Maar ik zal niets overijld doen, en ik denk er niet over, naar Australië te gaan zonder Betty. Dus 't hangt heelemaal van haar af.”

„Betty gaat trouwen,” zei meneer Green vlug, „en al ging ze dat niet, dan zou ze er nóg niet over denken, haar arme ziekelijke moeder 't huis uit te zetten, dat weet ik wel zeker. Zij is zoo niet. We hebben wel eens een woordje gewisseld samen een enkelen keer, maar dat ze een goede dochter is, weet ik veel te goed.”

„Trouwens?” herhaalde Letts, en de druk van zijn rechterarm verminderde. „Met wien?”

„Met een zekeren Harry Widden,” antwoordde Green, „een vriend van me; een erg degelijk jong-mensch.”

„O,” zei Letts met een matte stem.

„Ik had nog een ideeetje, maar dat wou ik als een verrassinkje bewaren,” zei Green. „Als ze hier eens in kwamen wonen. Dat spaarde huishuur en meubels.”

Letts zat hem neerslachtig aan te kijken.

„Dat zou een mooi begin voor ze zijn,” vervolgde de goedhartige Green.

Met krachtige inspanning herwon Letts zijn zelf-beheersching.

„Dan zou ik hem eerst eens moeten zien,” zei hij beslist. „Hij kan me wel niet bevallen!”

„Hè?” riep Green. „Als Betty zelf...”

„Ik moet er eerst eens over denken,” viel Letts hem in de rede, en afwijzend bewoog hij zijn hand. „Betty is pas negentien, en als hoofd van de familie geloof ik niet, dat ze kan trouwen zonder mijn toestemming. Ik weet 't niet zeker, maar ik geloof van niet. In ieder geval, als ze trouwt, wil ik niet, dat haar man hier op mijn stoelen zit, en van mijn tafels eet, en in mijn bedden slaapt, en mijn traproeden verslijt, en...”

„Houd nu maar op,” zei Betty Foster kalm.

Letts schrok ervan, en was den draad van zijn redevoering kwijt. „Ik moet hem eerst eens zien, ik wil minstens weten, wat 't voor iemand is.”

Hij sprak verder bijna geen woord meer, en toen het vieraal de thee gebruikt had, wees hij nadrukkelijk op zijn positie als hoofd der familie door plaats te nemen in den makkelijken stoel, die aan meneer Green gewijd placht te zijn.

„Enfin, ik zal op 't oogenblik geen veranderingen aanbrengen,” zei Letts, toen hij zijn stiefvader diens tekortkomingen onder het oog had gebracht. „'t Huis is groot genoeg, dus zolang we met elkaar overweg kunnen, kan alles zijn ouden gang gaan. Ik ga er morgen op uit om werk te zoeken.”

Hij vond bijna onmiddellijk een tijdelijke betrekking, en wyl hij graag een gunstigen indruk maakte, werkte hij den heelen dag hard. Hij kwam moe en vuil thuis, en wou juist naar het badkamertje gaan, om zich op te knappen, toen meneer Green hem binnenriep.

„Mijn vriend, meneer Widden,” zei hij met een

welvoldaan gezicht, en hij wees naar een min, blond manneke met een keurig kneveltje.

Letts gaf hem een hand.

„Mooi weertje,” zei Widden.

„Prachtig,” zei Letts. „We praten er wel verder over, als ik me gewasschen heb.”

„Ik en juffrouw Foster gaan een eindje wandelen,” zei Widden.

„Uitstekend,” prees Letts. „Veel gezonder dan den heelen middag binnenzitten. Als je even wacht, terwijl ik me wasch en iets eet, ga ik mee.”

„M-mee!” zei Widden, na een stilte van verbazing.

Letts knikte. „Ik ken je nog niet, zie je,” legde hij uit, „en als hoofd der familie wil ik kijken, hoe je je gedraagt. Eigenlijk had je niet eens met haar mogen gaan, vóór je mijn permissie had gevraagd; maar daar zal ik nu maar niet op terugkomen, omdat jullie niet beter wisten, of ik was verdronken.”

„Meneer Green kent me van haver tot gort,” zei Widden weerbarstig.

„Hij heeft er niets mee te maken,” verklaarde Letts. „En trouwens, ik kan niet vinden, dat hij een erg goeden kijk op karakters heeft. Ik geloof best, dat er niets op je aan te merken valt, maar ik wil zelf oordeelen. Je gaat maar je gewonen gang met je vrijerij — neem van mij maar geen notitie. Vergeet maar, dat ik op je let. Doe zoo natuurlijk mogelijk, en als je iets doet, dat me niet bevalt, hoor je 't wel.”

Widden keek verbluft van den een naar den ander, en toen hij in de woedende oogen van meneer Green weinig kans op bijstand vond, deed hij een wanhopig beroep op Betty.

„Ik heb er niets op tegen,” zei ze. „Wat hindert 't?”

Widden had haar uitvoerig kunnen vertellen, wat 't hinderde, maar hij hield zich in, en bleef knorrig zitten zwijgen, terwijl Letts toilet maakte. Door zijn oogen gezien was de proefneming allesbehalve een succes: zijn pogingen, om op de wandeling zoo natuurlijk mogelijk te zijn, trokken verbaasde blikken van Letts, en ontlokten Betty de opmerking, dat hij beter naar huis kon gaan, als hij zijn fatsoen niet kon houden. Toen hij in 'n somber stilzwijgen herviel, gaf Letts een kuchje en begon te spreken.

„Je hoeft je niet aan te stellen als een aapje op een stokje, en je hoeft óók niet te mokken,” betoogde hij. „Er bestaat een gulden middenweg.”

„Ik moet zeker een voorbeeld nemen aan jou, hè?” zei de woedende minnaar.

„Je kunt een voorbeeld nemen aan mij,” zei Letts ernstig. „Let maar op; ga een eindje achter ons loopen, dan kun je 't zien.”

Hij trok Betty's arm door den zijnen, boog zich met eerbiedige teederheid naar haar toe en begon een lang gesprek. Met een gebaar van wanhopige berusting verdiepte Widden zich in zijn zwaarmoedigheid. Storen deed hij hen niet, maar aan 't eind van de wandeling bleef hij zoo lang op de stoep staan, dat Letts het initiatief moest nemen.

„Wel te rusten,” zei hij, zijn hand uitstekend. „Kom morgenavond maar terug, dan zal ik je de tweede les geven. Een vlugge leerling ben je niet.”

Hij gaf Widden den volgende avond zijn tweede les, maar waarschuwde hem streng tegen iedere poging, de ontplooiing van broederlijke teederheid na te bootsen, waarvan hij in een stil laantje met groote oogen getuige was geweest.

„Als je haar net zoo lang gekend hebt als ik — dat wil zeggen negentien jaar — wordt 't natuurlijk wat anders,” zei Letts, toen Widden een protest liet hooren. „Ten eerste ben ik er dan misschien niet bij.”

Widden hield met groote moeite het antwoord in, dat voor de hand lag, en bleef bokkig achter Betty aan loopen. En toen kon hij zijn ooren nauwelijks gelooven: hij hoorde haar iets zeggen tegen Letts.

„Wáblief?” vroeg die jongeman verbaasd.

„Ik zei: ga jij nu maar eens achter loopen,” zei Betty Foster.

„Dat is... zoo sprékt men niet tegen het hoofd der familie,” verdedigde Letts zich zwakjes.

„Ik wél,” antwoordde het meisje.

Dit was een lotswisseling, waartegen Letts in 't geheel niet gewapend was, en het voldane lachje, waarmee Widden de vrijgekomen plaats innam, was als olie op het vuur. In een staat van diepe droefgeestigheid raakte Letts al verder en verder achter, en toen hij eindelijk opkeek, zag hij Betty, met haar koppigen galant, bedaard op hem staan wachten. Toen ze hem aankeek, had ze iets vreemds in haar oogen, dat hem den heelen avond stof gaf om na te denken.

Toen er een tijd verlopen was, dien Letts een maand proef wenschte te noemen, had Widden hem nog steeds niet kunnen overtuigen, dat hij geschikt-

heid bezat voor de positie van zwager. In zijn ergernis formuleerde hij oproerige voorstellen ten aanhooren van meneer Green; maar die kon weinig hulp beloven. Hij was namelijk kort te voren, bleek en toornig, maar getemd, te voorschijn gekomen uit een conferentie over de manier, waarop hij zijn vrouw behandelde.

„Ik bemoei me nergens meer mee,” zei hij bitter. „Hou vol; da's 't eenige wat je doen kunt.”

„Gisteravond ben ik ze kwijt geraakt,” zei de staker. „Ik was even achtergebleven, om een steentje uit mijn schoen te halen, en toen leek 't wel, of de aarde ze had ingeslikt.”

„Hou maar vol!” ried meneer Green hem nogmaals aan. „Broer en zuster worden elkaar gauw genoeg moe; dat ligt in de natuur.”

Widden zuchtte en gehoorzaamde. Hij hield vol, maar broer en zuster gaven niet het minste blijk, dat ze elkaar moe werden, en lieten heel duidelijk doorstralen, dat ze hém moe waren. En drie weken later gaf Letts hem, met enkele goedgekozen woorden, vriendelijk maar vastberaden zijn afscheid.

„Mijn toestemming krijg je nooit,” zei hij ernstig. „dus je doet niets dan je tijd vermorsen. Dus ga maar gauw ergens anders spelen.”

Widden snelde naar meneer Green, maar vóór hij een woord kon spreken ontdekte hij, dat er iets buitengewoons was voorgevallen. Mevrouw Green zat als een beeld van smart in een hoek van de kamer met een zakdoek tegen haar oogen; meneer Green liep gejaagd door de kamer heen en weer, naar het scheen aan vreugde en woede tegelijk ten prooi.

„'t Is een bedrieger!” schreeuwde hij. „Een bedrieger! Ik heb 't al een tijdje vermoed, en nu heb ik 't er uit gekregen.”

Widden keek met onbegrijpelijk groote oogen.

„Ze heeft bekend,” hernam Green, naar de bevende vrouw wijzend. „Hij is net zoo min een zoon van haar als jij.”

„Wat?” riep de verblufte toehoorder.

„Ze heeft me bedot,” zei Green met een kwaad gezicht. „maar ze zal 't niet gauw wéér doen, denk ik. Hier blijven!” riep hij, toen zijn vrouw opstond om de kamer uit te gaan. „Ik wil je hier hebben, als hij thuiskomt.”

Mevrouw Green bleef, en de andere twee bespraken den toestand, alsof zij er niet bij was; tot ze de voordeur hoorden opengaan en Letts en Betty binnenkwamen. Met een kreetje holde het meisje naar haar moeder.

„Wat scheelt er aan?” riep ze.

„Ze heeft weer een zoon verloren,” zei Green met een wilden spotlach. „een brutalen hondschen leelijken kerel die Letts heet.”

„Aha!” zei Letts met een verwonderd gezicht.

„Een kerel, dien ze van de straat heeft opgeraapt, en dien ze mij voor haar zoon heeft probeeren op te dringen,” ging Green voort, met nog luider stem. „Maar ze is nog niet klaar met me, dat verzeker ik je.”

Er kwam beweging in Letts. „U laat haar met rust,” zei hij vriendelijk. „Ik ben haar zoon niet, dat is zoo, maar 't hindert niet, want ik ben met een advocaat wezen praten, en die heeft me verteld, dat 't huis en de helft van de meubels Betty's eigendom is. U staat er totaal buiten.”

„O ja?” zei meneer Green. „Zorg nu maar gauw dat jij er buiten staat, voor ik de politie op je af stuur. De deur uit!”

Letts krabde achter zijn oor en keek rond.

„Vooruit!” bulderde Green. „Of moet de politie je er uit gooien?”

Letts kuchte en liep naar de deur. „Denk er om, dat je voor je recht opkomt, meid,” zei hij tegen Betty. „Als hij je moeder niet behoorlijk behandelt, geef je hem zijn keukenstoel en zijn drie traproeden terug en zet je hem 't huis uit.”

„Harry,” zei Green, onheilspellend kalm, „ga een politieagent halen.”

„Ik ben al weg,” zei Letts vlug. „Tot ziens, Betty; tot ziens, moeder. Ik blijf niet lang weg. Ik moet alleen even naar 't postkantoor. En da's waar ook. Door dat vele praten heb ik vergeten u te vertellen, dat Betty en ik gistermorgen getrouwd zijn.”

Hij knikte gemoedelijk tegen den verstomden heer Green, liep naar Widden en gaf hem met zijn vuist een vriendschappelijk stootje in zijn ribben.

„Wat van mij is is van Betty,” zei hij, „en wat van Betty is is van mij. Snap u 't, stiefpapa?”

Toen ging hij naar mevrouw Green, sloeg een sterken arm om haar heen en trok haar op. „En wat van mij is, is van moeder,” besloot hij, en hij hielp haar de kamer door en zette haar in den makkelijken leunstoel.

DE OPBOUWDIENST AAN HET WERK

Ieder kent de mannen van den Opbouwdienst met het witte driehoekje op de mouw, een embleem, dat gaandeweg wordt vervangen door een blauw koordje. Was onze weermacht vroeger verdeeld in divisies, regimenten en compagnieën, de Opbouwdienst kent districten, korpsen en afdelingen. Elk der vier districten telt vijftien korpsen, ieder onder bevel van een majoor.

Wat doen de mannen van den Opbouwdienst?

Vóór alles wil de Opbouwdienst den gemeenschapszin en de saamhorigheid opwekken en bevorderen en daarbij eerbied voor en waardeering van den arbeid aankweken. Een zeer zware taak! En stellig van hooge sociale betekenis, want de Opbouwdienst omvat een groep van bijna zestigduizend man.

„Orde, netheid: tucht” is het parool, dat majoor Breunese aan zijn mannen

Straks zullen zij de sportieve opleiding van den Opbouwdienst leiden: een klasse cursisten van het sportcentrum marcheert naar de oefenplaats. (Eigen foto)

HET RICHTSNOER IS:

Eerbied voor den Arbeid

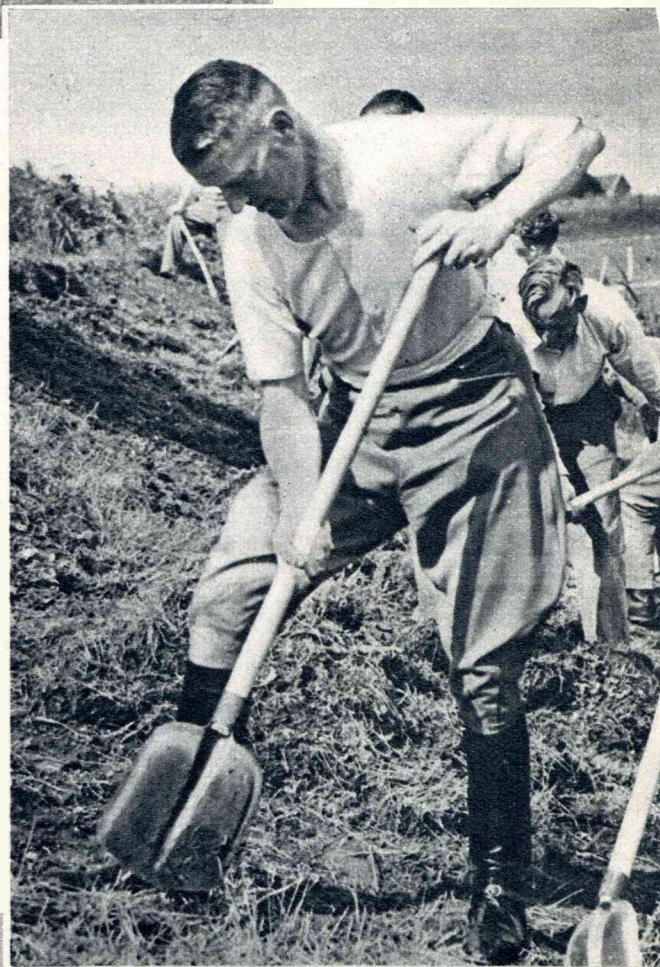
(Zooals men weet, wordt de Opbouwdienst gedeeltelijk gereorganiseerd. Wij meenden echter toch bijgaande reportage, die op de oude indeeling betrekking heeft, een plaats te moeten geven.)

„Pak me in m'n nek,” zegt de instructeur. „Goed stevig! En nu krijgen we dezen greep. Denk erom, dien duim plat houden, want daar

wordt bij het examen op gelet.... Ja!” Een bliksemsnelle manipulatie en reeds duikt de verraste leerling over de grasmat.

at is jiu-jitsu en het wordt onderwezen aan de leerlingen van het sportcentrum te Den Haag, waar de sportleiders van den Opbouwdienst worden gevormd. Stevige knapen zijn het. Bijna allen zijn onderofficier, als wachmeeester en sergeant hebben ze in het veldleger gediend, in de oorlogsdagen commandeerden zij hun stuk of hun mitrailleur, ze legden landmijnen, vernielden bruggen of verdedigden hun stelling, thans zijn zij aangewezen om de mannen van den Opbouwdienst te vormen tot taaie, flinke en krachtige Nederlanders.

U weet het, toen onze weermacht al zeer spoedig na de capitulatie met groot verlot kon worden gezonden, bleef een deel der gemobiliseerden achter omdat er niet onmiddellijk werkgelegenheid was. Die mannen werden daarom nog geen „stempelaars”, zij bleven deel uitmaken van de gedemobiliseerde weermacht, die werd omgevormd tot een Opbouwdienst. De leiding van dezen dienst kwam in de beproefde handen van majoor J. N. Breunese, die indertijd als kapitein jaarlijks de Vierdaagsche, hét evenement onzer wandelsportliefhebbers, organiseerde.

Majoor Breunese weet welke waarde het goede voorbeeld heeft. Hier hanteert hij de spade op het ontginningswerk bij Papendrecht.

(Foto Polygoon)

De Opbouwdienst aan het werk. Mannen van het vierde korps leggen in de duinen nabij de Sportlaan te Den Haag een aantal terreinen aan voor het nieuwe sportcentrum. Heel wat graafwerk is hier noodig. (Eigen foto)

uitgaf. Ieder, die de oorlogsdagen te velde beleefde, weet, dat het den Nederlandschen soldaat niet aan moed ontbrak. In die spannende dagen toonde hij wat hij waard was. Doch niet ontkend kan worden, dat die zelfde soldaat, onder andere omstandigheden, vaak geen bijster militairen indruk maakte. En die houding heeft hij eigenlijk met een groot deel van ons volk gemeen, tucht „ligt” nu eenmaal den Nederlander niet.

De leiding van den Opbouwdienst heeft echter begrepen, dat het slagen van dezen dienst staat of valt met het handhaven van een tucht, die gebaseerd moet zijn op vertrouwen. Dit vertrouwen, gekweekt door het dagelijksch contact tusschen meerdere en mindere, biedt den besten waarborg voor de handhaving der bij den dienst nu eenmaal onmisbare discipline.

Het spreekt vanzelf, dat heel wat reorganisaties noodig waren eer bij den Opbouwdienst „de boel marcheerde”. Het vroegere leger kende den sergeant-majoor met het distinctief van de twee gekruiste sabeltjes, die, als er even tijd voor was, in een lokaal wat Zweedsche gymnastiek liet maken. Met dit systeem is volledig gebroken, lichaamsoefeningen en sport nemen een zeer belangrijke plaats in op het dagelijkse programma van den Opbouwdienst.

Onder uiterst bekwame leiding werden honderden sportinstructeurs voor hun taak geschikt gemaakt, zij zijn inmiddels hun werk bij de afdelingen en korpsen begonnen.

Sport en spel

Aan het einde van de Sportlaan te Den Haag is een groot terreincomplex in wording. Daar graven en kruien de mannen van den dienst, zij bouwen het nieuwe sportcentrum, dat hier komen zal. Voorloopig behelpt men zich met 'n paar kleinere terreinen. We hebben de cursisten aan den gang gezien, er wordt stevig aangepakt. Naast jiu-jitsu beoefent men ook andere weersporten, zooals boksen en schermen. Verder staan alle takken van atletiek op het programma, allerlei „theorie” wisselt de practische beoefening af.

Dat het ernst is met de orde en netheid bewijst de slaapzaal, keurig model zijn de wolletjes opge maakt, de vloer blinkt. En voor het oog van den verbaasden bezoeker verrijst het beeld van de oude chambrée. . . .

Niet alleen de lichamelijke ontwikkeling wordt met kracht ter hand genomen, de Opbouwdienst doet

ORDE, NETHEID: TUCHT.

Klaar voor een oefening met het Rönnrad.

(Eigen foto)

meer. Zoo is bij elk korps een cursusleider aangewezen, die de onderwijsaangelegenheden behandelt. En bovendien: de Opbouwdienst zingt.

Zeker, vroeger werd in het leger ook gezongen, welke Nederlander zingt niet? Toch was onze massazang zelden een succes, getuige het „Laat nu de klok maar luie. . . .” van onze voetbalvelden. De leiders van den dienst hebben begrepen, dat hier goed werk te doen viel. Er

is een zangbundel samengesteld, er kwam een centraal muziekinstituut en de eerste resultaten van het streven zijn reeds merkbaar.

De werkobjecten

Vaak zag u de mannen van den Opbouwdienst marcheren met schoppen en spaden. Hoewel het werk van den dienst niet geheel uit graafarbeid bestaat is het duidelijk, dat speciaal dit soort objecten allereerst in aanmerking komt voor ploegen, die nu eenmaal grootendeels uit ongeschoolde arbeiders bestaan. Trouwens, op dit gebied is in ons land veel te doen. Den aanleg van sportvelden memo-

reerden wij reeds, bovendien is er het werk aan onze dijken en het ontginnen van woeste gronden. Zoo wordt er tusschen Papendrecht en Sliedrecht tachtig hectare moerasgebied door den Opbouwdienst herschapen in akkerland. Ook elders worden dergelijke werken uitgevoerd. En menige stadsjongen ontwikkelt zich hier tot een forschen, pootigen kerel met een sterk gevoel voor saamhoorigheid.

Saamhoorigheid en gemeenschapszin staan bij den Opbouwdienst vooraan. Het is dus duidelijk, dat in den dienst dan ook voor geen enkelen vorm van politieke propaganda plaats is.

Zoo werkt de Opbouwdienst. Moge de verwachting van majoor Breunese, dat de arbeid van den dienst het Nederlandsche volk ten goede zal komen, ten volle worden vervuld.

L.

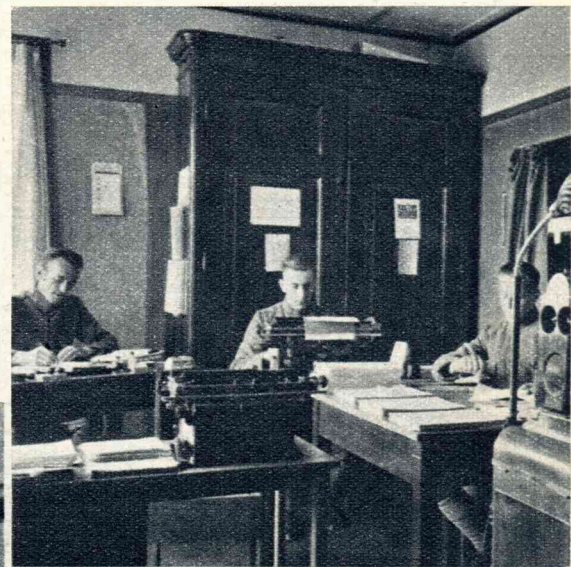

Het sportcentrum beschikt over een kern van vast personeel voor administratieve bezigheden, de keuken, enz. Hier worden de dagrooster en de oefenprogramma's getikt en vermenigvuldigd.

(Eigen foto)

Zingende mannen van den Opbouwdienst, tijdens een demonstratie, die de afdeling geestelijke en lichamelijke opvoeding te Den Haag gaf.

(Foto Polygoon)

Tusschen den dagelijkschen dienst zijn er vele kleine assistenties, welke den zieken aangename verlichting brengen. Zorgvuldig stut zuster Ruth het hoofd van den patiënt, dien zij drinken laat.

Driemaal daags wordt medicijn aan de zieken verstrekt. Zuster Ruth raadpleegt hierbij het voorschrift.

ZUSTER RUTH

***Een der vele verpleegsters
der Duitsche gewonden***

De vrije uurtjes, tus-
schen twee en vier,
worden aangewend
voor frissche wandel-
ingen of voor het le-
zen van een goed boek.

Een vriendelijk
woord en belangstel-
ling voor den patiënt
tooveren een glim-
lach op zijn gezicht.

Na de dagtaak zijn de zusters wel moe, maar dikwijls doen ze toch nog nuttig naai- of borduurwerk.

Iedere zuster heeft in het lazaret haar kamer, die ze naar eigen smaak kan inrichten. Hier musiceert zuster Ruth gezellig met enkele collega's.

Zuster Ruth is een der duizenden jonge vrouwen, in wier toegewijde handen de verpleging van en de zorgen voor de Duitse gewonden is gelegd.

Zij is nauwelijks twintig jaar oud en leidt na een twee-en-halfjarige voorbereiding met goed gevolg haar staats-examen voor het Duitse Rode Kruis.

„Eigenlijk wilde ik kraamverpleegster worden,” vertelde opgewekt het jonge, aardige meisje, „ik bezocht een vrouwenschool, kwam daarna bij den arbeidsdienst en hier sprak mij een vriendin van haar beroep van hulpzuster. Ik vond het heel interessant en zoo koos ik dan dit beroep van verpleegster en ging op voor het examen. Misschien, dat ik later nog eens kraamverpleegster zal worden. Nu ben ik echter gelukkig, de gewonden te kunnen helpen.”

Zuster Ruth vertelde dan het een en ander over haar werkzaamheid in het reserve-lazaret. Zij had juist vier weken nachtdienst en ieder, die met de ziekenverpleging op de hoogte is, weet, wat dit zeggen wil.

In elke afdeling van het lazaret staat haar een helpster ten dienste, ten behoeve der zieken en gewonden.

In den langen tijd der nachtwake wennen de zieken zeer aan hun verpleegster en zij, van haar kant, kan hen rustig observeren en leeren, hoe zij elk van hen het beste helpt.

En de dagdienst?

Laten wij zuster Ruth weer aan 't woord:

„Als wij van 's morgens half zeven tot 's avonds acht uur onze patiënten verzorgd hebben,

zijn wij zóó moe, dat wij spoedig ons bed opzoeken.

Om zeven uur 's morgens zijn wij, met den dagdienst, in de zaal, maken de bedden op, geven de medicijnen in, vernieuwen de verbanden, komen de verdere verordeningen na, zijn bij het doktersbezoek, enz. Dan wordt het ontbijt verstrekt en daarop aansluitend komen de operaties. Om half twaalf wordt het middageten gebracht uit hoofd- en dieetkeuken, wij dienen het op en helpen de zieken, die niet zelf kunnen eten.

Van half een tot een uur zijn de zusters zelf aan tafel.

Hierna worden weer medicijnen verstrekt en andere plichten waargenomen. Van twee tot vier uur hebben de zusters vrij en dien tijd mogen zij geheel naar eigen goedvinden besteden. Hierna vangen de werkzaamheden weer aan. De zieken worden verbed, medicijnen worden gegeven en daarna is het tijd voor het gereedmaken van de avondboterham en om de patiënten voor den nacht te helpen.

Daartusschenin echter liggen de kleinere diensten, waarmee wij den zieken eenige verlichting brengen in hun lijden, hetgeen zij steeds zeer op prijs stellen.

Als wij vervolgens de bloemen uit de ziekenzalen hebben gebracht en allen 'n goeden nacht gewenscht, dan zijn wij werkelijk moe, maar tevens voelen wij ons gelukkig, dat wij onze zwakke krachten konden geven om den kranken de zware dagen van het ziekbed lichter te maken, hen te helpen en te steunen.”

Tot zoover zuster Ruth, van wier verdienstelijke taak wij op deze pagina's de levendige en interessante afbeeldingen brengen.

Zuster Ruth druk bezig met het gereedmaken van eten voor de dieet-patiënten.

Zuster Ruth „belegt” de borden. Het eten komt uit de hoofdkeuken, doch wordt in de lazaretkeuken verdeeld en opgediend.

(Foto's Heinrich Hoffmann)

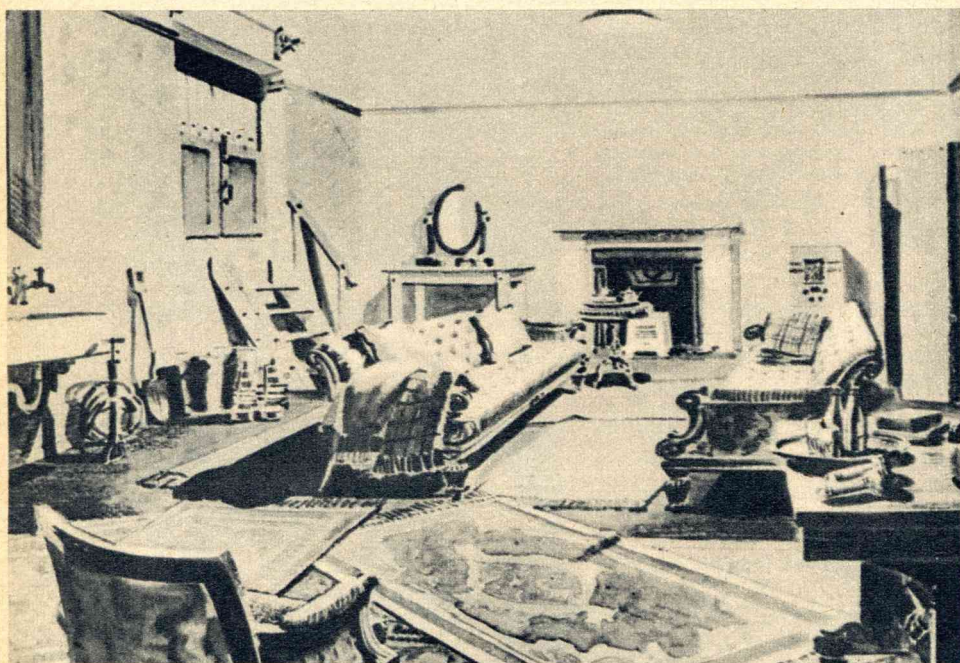

Zuster Ruth bij 't verwisselen van licht verband. De strenge leerschool, die zij doormaakte, komt den patiënt nu ten goede. Nauwkeurig en soepel kan de jonge zuster thans verbinden.

Adolf Hitler en Benito Mussolini bij hun laatste bijeenkomst op den Brennerpas.
(Foto Stapf)

BUITENLANDSCH NIEUWS

Een teekening van den schuikeldervoor koning George VI en zijn familie in het Buckingham-paleis te Londen. In het onderschrift wordt in het bijzonder de aandacht gevestigd op den theepot en de kopjes voor de Engelsche koningin.

(Foto Associated Press)

Liverpool opnieuw gebombardeerd. De industrie- en havenwerken van de op één na grootste stad van Engeland werden door Duitsche bommenwerpers met succes bestookt.

(Foto Holland)

Ter eere van den in Berlijn vertoevende Italiaanschen minister Roberto Farinacci vond in hotel Adlon te Berlijn een receptie plaats. Minister Farinacci in gesprek met een dame van de Italiaansche kolonie te Berlijn.

(Foto Associated Press)

STAND

DOOR A. FABER

Er was in de familie heel wat over te doen geweest, toen Willy, de jongste dochter van de Van Raevens, zich wilde verloven met Karel Blikmaker.

Men moet eerlijk toegeven, het was een vervelend geval. De Van Raevens behoorden van geslacht op geslacht tot de gezeten burgers van het stadje. Willy's vader was er dokter, haar grootvader was er notaris geweest en heel de familie was er trotsch op, dat een Van Raeven in de historie der stad een voorname rol had gespeeld. Nu wilde Willy zich verlossen met Karel Blikmaker, boekhouder aan de conservenfabriek, waar zijn vader, thans gepensionneerd, jaren lang als arbeider werkzaam was geweest.

Op Karel's vader en moeder viel niets aan te merken. Het waren nette, eenvoudige mensen, maar ja... Karel was nu eenmaal geen partij voor Willy van Raeven. Over het begrip stand kan men vellen vol schrijven en toch kan men er geen vast omlijnde theorie over opstellen. Stand laat zich niet bepalen door fortuin, door de huurwaarde van iemands huis, door de meer of minder smaakvolle meubilering, door kleeding. Stand is iets, dat moet worden aangevoeld.

Intusschen waren heel wat harde woorden over Willy's plan gevallen; de harmonie in den huize Van Raeven was er totaal door verstoord. Vader wilde Karel niet ontvangen, moeder zocht te bemiddelen. Willy zei koppig, dat ze Karel al van de H.B.S. af kende, dat ze zou doorzetten en desnoods zou trouwen op een acte van eerbied, wanneer vader geen toestemming wilde geven!

Bijna een jaar lang had deze gespannen verhouding al geduurd en geen van beide partijen wilde van toegeven weten. Willy ging geregeld met Karel uit, kwam bij zijn ouders, maar bij de Van Raevens mocht hij niet in huis komen.

Eindelijk bezweek mijnheer Van Raeven voor de argumenten van zijn vrouw; dat er toch niets aan te doen was, dat er op Karel en zijn ouders niets viel aan te merken en dat het maar beter was, dat het paar zich officieel verloofde dan voort te blijven gaan op deze manier, waarover in heel het stadje werd gesproken.

Willy kreeg dus haar zin en toen het besluit eenmaal was gevallen, wist ook mijnheer Van Raeven zich in den toestand te schikken. Hij moest zelfs erkennen, dat hij met zijn aanstaanden schoonzoon uitstekend kon opschieten en beide partijen waren zoo verstandig om over de maatschappelijke klo-

tusschen de families niet te spreken.

Ook de rest van de familie Van Raeven draaide langzamerhand bij; aanvankelijk nog wat aarzelend, maar toen men Karel leerde kennen als een aardigen beschaafden jongen, bleek het ijs spoedig gebroken.

Alleen oom Felix, de suikeroom van de familie, kon zich met den gang van zaken niet vereenigen. Hij moest niets hebben van dat huwelijk met den „vierden stand", zooals hij zich sarcastisch placht uit te laten. Zijn vader, die op „Raevenhorst" had gewoond, zei altijd, dat een mėsalliance van een van de kinderen het ergste was, wat een familie kon overkomen. Hij vond Willy een aardig meisje en mocht haar graag, maar dién stap kon oom Felix haar niet vergeven. Het verlovingsbericht beantwoordde hij daarom met een kaartje.

Oom Felix was al jaren weduwnaar, had geen kinderen en zat er, naar algemeen verondersteld werd, warmpjes bij. Wel had hij, toen hij nog in zaken was, nooit veel uitgevoerd en zich hoofdzakelijk bepaald tot het nauwkeurig bijhouden van de chronique scandaleuse van het stadje, maar door verschillende erfenissen moest hij toch een vrij aardig vermogen bezitten.

Ofschoon de reactie op het verlovingsbericht niet veel blijk gaf van groote hartelijkheid van oom Felix' kant, zou het van het jonge paar toch niet erg tactisch zijn geweest, wanneer het dit goudgerande familielid had verwaarloosd en toen een avondje werd gegeven bij gelegenheid van de verloving, besloot men ook oom Felix uit te noodigen. Hij zou wel bedanken, maar hij kon in elk geval nooit zeggen, dat hij gepasseerd was.

Tegen de verwachting in werd de invitatie aangenomen, want oom Felix was op het punt van principes nogal plooibaar en hoe hatelijk hij zich tegenover anderen over deze verloving ook mocht uitlaten, inwendig was hij toch vereerd, dat hij nu werd uitgenoodigd.

Eigenlijk vond men het vrij onaangenaam, dat hij zou komen. Hij was een van die mensen, die altijd aan het woord moeten zijn, maar vooral was hij in de familie berucht om zijn plompe en dikwijls beleedigende opmerkingen, vooral wanneer hij een paar glazen whisky had gedronken. Hijzelf placht deze eigenschap goed te praten met de woorden: „Ik zeg altijd maar ronduit hoe ik het meen!"

De jongere generatie noemde hem meestal zeer oneerbiedig het „Gouden Kalf". Natuurlijk alleen in zijn afwezigheid.

Zoo zou dan oom Felix het verlovingsavondje met zijn tegenwoordigheid op-luisteren. De ouders van Karel hadden voor de uitnoodiging bedankt en hoe-wel dr. van Raeven hun nog eens uitdrukkelijk had verzekerd: „wij zijn geheel onder ons", hadden ze te kennen gegeven, liever later eens een bezoek te komen brengen.

Oom Felix had dien avond natuurlijk het hoogste woord. Hij vertelde voor de zooveelste maal van alle bravourstukjes, welke hij — in werkelijk-

Willy zei koppig, dat ze Karel al van de H.B.S. af kende, dat ze zou doorzetten....

heid of in zijn fantasie — in zijn leven had uitgehaald, allemaal afgezaagde verhalen, die iedereen al kende, maar die in elk geval toch tot een geanimeerde stemming bijdroegen.

Alles ging goed tot na zijn derde whisky, toen hij zich geroepen voelde „een woordje te zeggen".

Hij herinnerde met licht bewogen stem aan zijn lieve, overleden vrouw en aan zijn eigen gelukkig huwelijk, hoopte, dat het jonge paar hetzelfde geluk mocht ten deel vallen, maar kon niet nalaten aan het slot te verklaren, dat hij toch in principe deze verloving bleef afkeuren!

Het was duidelijk merkbaar, dat deze tactloze woorden op Karel een pijnlijken indruk hadden gemaakt. Hij was stil en ook Willy zei niet veel. De stemming was weg.

Oom Felix scheen hiervan niets te bemerken en begon met nieuwen moed aan zijn repertoire. Zijn glas was leeg, maar niemand, behalve hijzelf, vond het noodig om het weer te vullen.

„Kom Willy, kom kind, schenk me nog eens in. Je bent altijd mijn liefste nichtje geweest. Weet je nog wel, dat je vroeger op „Raevenhorst" kwam logeeren en dat je dan altijd zoo graag luisterde naar de verhalen over Otto van Raeven uit de jaren 1813? Ja, dat was een prächtkerel... zeg, Karel, wat heeft jóúw vader eigenlijk gedaan?"

Karel werd bleek, doch herstelde zich terstond, mevrouw van Raeven trachtte het gesprek een andere wending te geven en mijnheer had last van een plotseling opkomende hoestbui. De andere gasten keken verlegen naar den grond.

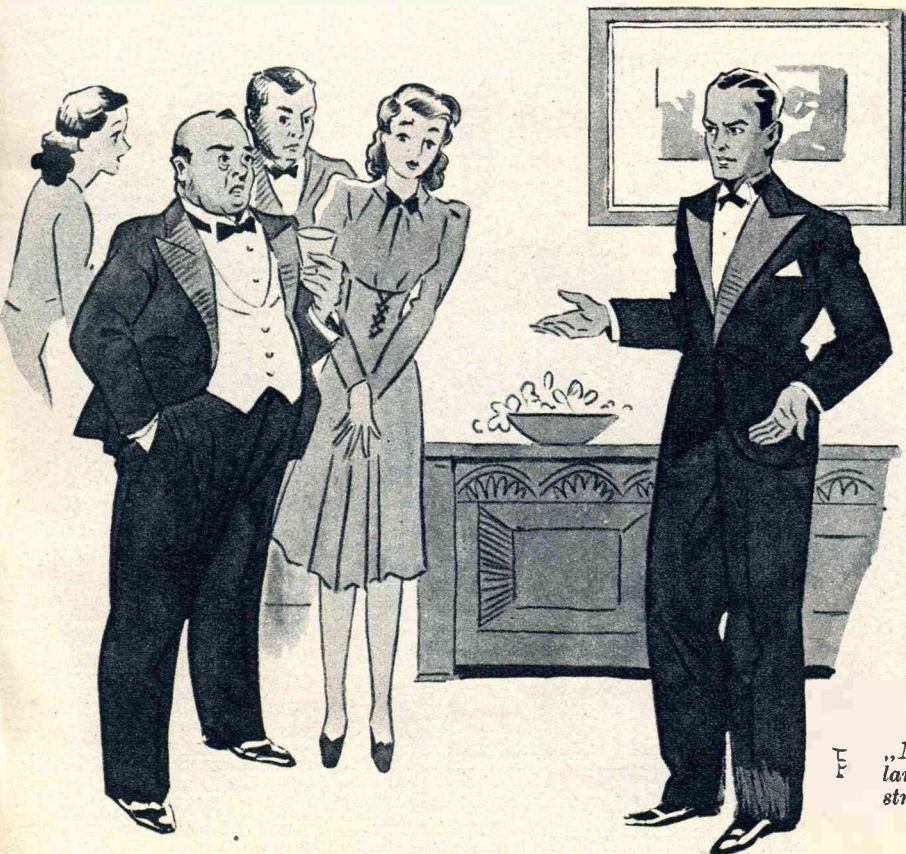
„Mijn vader?" sprak Karel langzaam, terwijl hij oom Felix strak in de waterige oogjes keek, „mijn vader heeft altijd hard gewerkt en zijn plicht gedaan..."

De aderen zwollen op oom Felix' voorhoofd, want zóó onder den invloed van de whisky kon hij niet zijn, of hij begreep maar al te goed, dat dit antwoord een zinspeling was op zijn eigen leven, dat hij grootendeels met niets-doen had doorgebracht.

Hij keek op zijn horloge en twee minuten later was hij vertrokken, omdat hij den volgenden dag reeds vroeg de stad uit moest.

Nooit heeft hij deze nederlaag kunnen vergeten. Van het huwelijk nam hij geen nota en toen hij een paar jaar later overleed, bleek, dat hij dien tak van de familie Van Raeven totaal had ontferd.

Ten slotte was dit laatste niet zoo heel erg, want oom Felix' nalatenschap moest onder beneficium van inventaris worden aanvaard. De schulden zouden vermoedelijk een halve ton meer bedragen dan de baten...

„Mijn vader?" sprak Karel langzaam, terwijl hij oom Felix strak in de waterige oogjes keek....

In den nacht van 2 op 3 October hebben Engelsche vliegers een aanval ondernomen op Haarlem. De burgerbevolking had zwaar te lijden van dit bombardement. Vele woningen werden vernield. Een particuliere garage werd verwoest. (Foto Polygoon)

Eén der door Engelsche bommen getroffen woningen te Haarlem. (Foto Polygoon)

ENGELSCH E BOMMEN OP NEDERLAND

In den nacht van Woensdag op Donderdag hebben Engelsche vliegtuigen een aanval ondernomen op Rijswijk. Twee huizen zijn ingestort, terwijl vele andere huizen zwaar beschadigd zijn. (Foto Schimmelpenningh)

's Morgens vroeg op 30 September deden de Engelschen een aanval op Amsterdam, waarbij verscheidene burgers getroffen werden. Het geheel verwoeste huis aan de Rechtboomsloot, waar zeven bewoners werden gedood. (Foto Stapf)

Een vernield pakhuis in de Van Dishoeckstraat te Vlissingen. (Eigen foto)

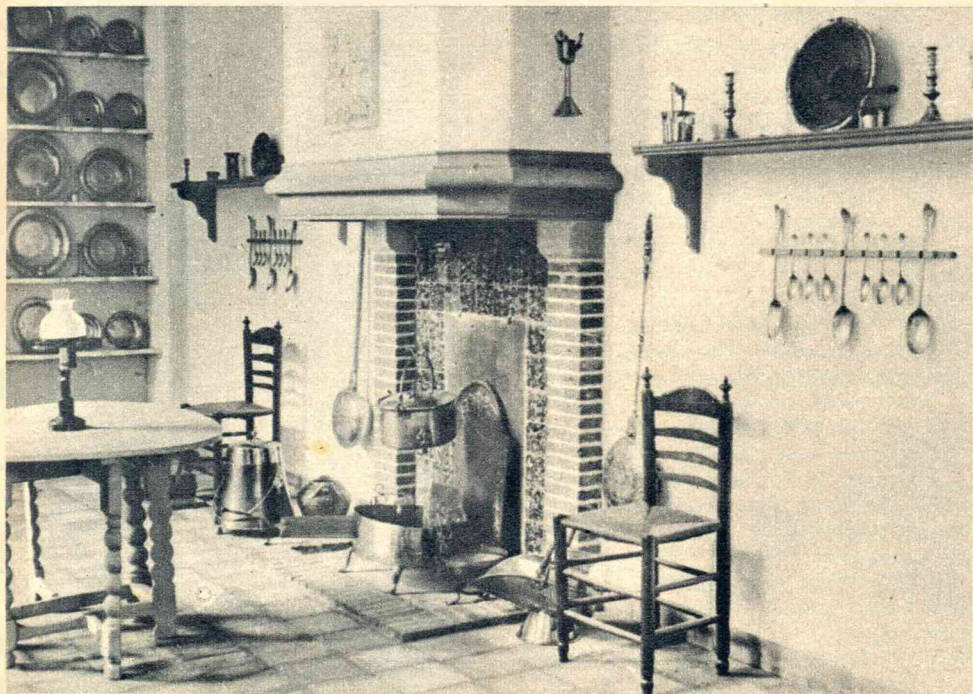
Aan boord van een der opleidingsschepen van het onderwijsfonds voor de scheepvaart te Amsterdam volgt thans een twintigtal jonge mannen, meerendeels uit Scheveningen, een cursus voor opleiding tot kapitein bij de binnenvaart. Roeioefeningen behoorren tot het praktische gedeelte van den cursus.

(Foto Pax-Holland)

Te Schagen is Donderdag een veemarkt gehouden, waarbij ook een tentoonstelling van geregistreerde schapen uit het noordelijk deel van de provincie Noord-Holland plaats vond. — Een overzicht van de drukte.

(Foto Pax-Holland)

BINNENLANDSCH NIEUWS

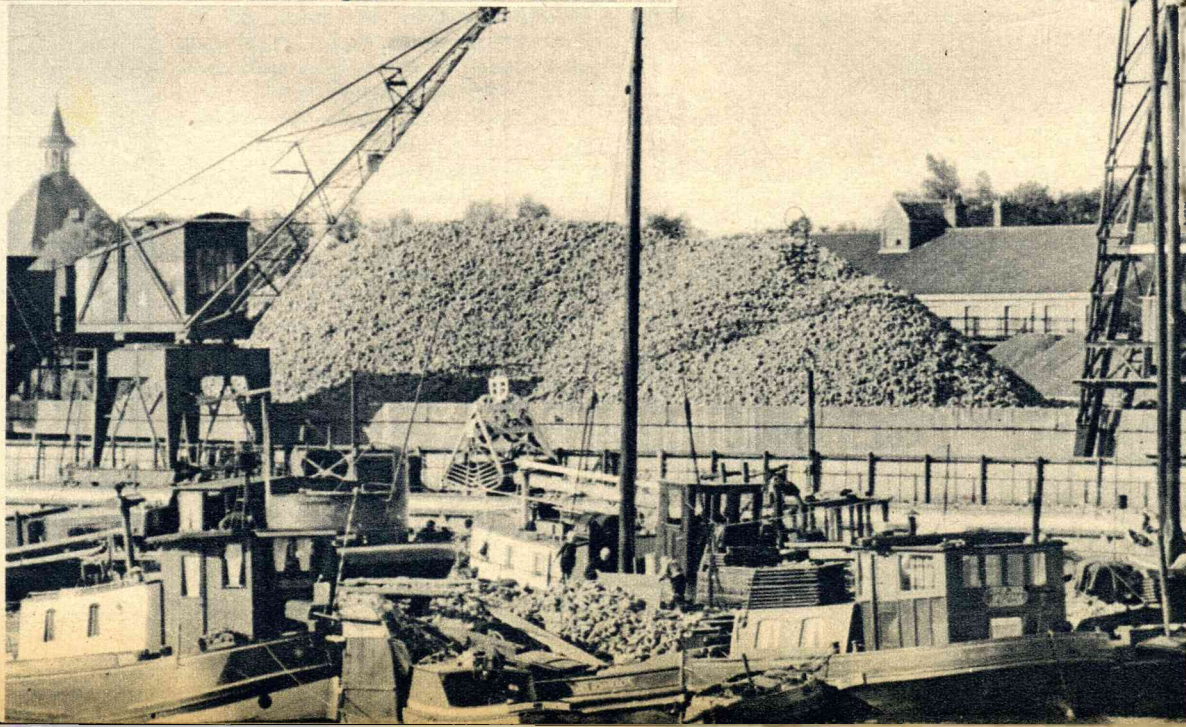

De stad Schiedam heeft thans ook een gemeentemuseum gekregen, dat gevestigd werd in het gerestaureerde Sint Jacobs Gasthuis. Burgemeester van Haaren opende het museum, waarvan de heer Schwagermann conservator is. — Een volledige keuken uit het begin der vorige eeuw.

(Foto Polygoon)

Bergen suikerbieten worden door de schepen van de binnenvaart uit alle delen van het land aangevoerd om verwerkt te worden. Een aantal vaartuigen bij één der groote suikerfabrieken.

(Foto Stapf)

Binnenkort zal op verschillende plaatsen door het geheele land aan de benzinepompen hout verkrijgbaar zijn, bestemd voor de houtgaswagens. De distributie van deze „houtgasblokjes” zal geschieden door de groote benzinemaatschappijen. Door de Nederlandsche Heidemaatschappij worden thans op verscheidene plaatsen in ons land op groote schaal houtgasblokjes aangemaakt, o.a. in de bosschen onder Amersfoort. De rechte stukken worden apart gehouden en zijn voor andere doeleinden bestemd, de rest wordt netjes op maat gezaagd en tot houtgasblokjes gehakt. De op maat te zagen en te hakken stukken.

(Foto Polygoon)

heeft
goed nieuws voor U!

Met stijgend succes
leiden wij op voor het

MIDDENSTANDS- DIPLOMA

PRAKTIJKDIPLOMA
BOEKHOUDEN

Handelscorrespondentie
(Frans, Duits, Engels en Ned.)

Boekhouden M.O.

Kruideniersdiploma

Manufacturenbrevef

Staatsexamen A en B

Onderwijzersakte

Mulo-diploma

HBS (Extraneus)

Wiskunde M.O.K!

Vraagt gratis prospectus
en proefles aan ons adres:

EUSEBIUSBUITENSINGEL 16,
ARNHEM

Verstopping?

Overtollig vet?
Aambeien?
Onzuivere huid?
Onzuiver bloed?

Het betrouwbaar werkende middel
is Dr. Schieffer's Stofwisselingzout.
Men bereide hiervan zelf een ge-
neeskrachtig water, dat de inwen-
dige organen doorspoelt, bloed
en darmstelsel van stofwisseling-
slakken zuivert, de spijsverterings-
organen tot normalen arbeid op-
wekt en ook groote verlichting van
rheumatische pijnen verschaft.

Een langdurige kuur met
het van Dr. Schieffer's
Stofwisselingzout be-
reide geneeskragtige
water is een weldaad
voor het gehele orga-
nisme. Men gevoelt zich
vrij en gezonder.

Dr. Schieffer's Stofwisselingzout

Is in alle apotheken en drog-
terijen te verkrijgen.

Origineele flacon Fl. 1.05
dubbele flacon Fl. 1.75

OPROEP IN DEN NACHT

door Dr. A. J. Cronin

Het was donker en nat op dezen
Decemberavond. De wind gierde
door het nauwe dal, waarin de
verspreide huisjes van Levenford lagen,
de opgezwepte regenvlagen kletterden
tegen de vensterruiten en joegen strie-
mend door de straten.

Dokter Finlay Hyslop had een gruwel-
lijken dag achter den rug. Na het
bezoek aan zijn laatsten patiënt kwam
hij doornat thuis, geestelijk uitgeput
en zoo moe als een afgebeeld paard.

Al zijn botten deden hem pijn en met
de verzuiching, dat niemand hem
storen zou, wierp hij zich languit op
bed om terstond in diepen slaap te
vallen.

Het geschel van de telefoon, dat
vaag tot hem doordrong, maakte hem
half wakker. Nog versuft van slaap nam
hij den hoorn van het toestel dat naast
zijn bed stond.

De stem van een vrouw praatte zon-
der ophouden, maar van héél ver weg.
„U moet onmiddellijk komen, dokter.
Naar de boerderij van Robert Glen
bij Yarrow.”

Finlay Hyslop kreunde. Yarrow lag
een goeie vijf mijlen hier vandaan en
midden in de bergen. „Vannacht kan
ik Yarrow niet meer bereiken.”

„Maar u moet vannacht komen, dok-
ter.”

„Met wie spreek ik?”

„Ik ben Robert Glen's echtgenoot.
En mijn dochter ligt doodziek.”

„Ik zal morgenochtend wel langs
komen.”

„O neen! Om Gods wil, dokter,
kom toch direct!”

Finlay Hyslop kon wel hardop vloek-
ken, maar de klank van haar stem was
zoo dringend, dat hij zich liet overhalen.
Hij belde af, stond op, schoot dan vlug
in zijn vochtige kleeren en nam zijn
valies.

Toen hij buiten kwam, regende het
niet meer, maar de wind was bitter
koud. Haastig spande hij de sjees in...

Na een tocht waar geen eind aan
scheen te komen, bereikte hij het af-
gelegen huis. Het was groot en onregel-
matig gebouwd en te midden van de
donkere, dicht op elkaar geplante berken
leek het een sombere, vervallen keet.
Geen glimpje licht viel te ontdekken
toen hij moeizaam langs het smalle pad
tusschen de boomen omhoog liep; alleen
het verwijderd geschreeuw van een uil
verbrak de stilte.

Hij trok aan de bel. Niemand deed
open. Luisterend bleef hij even staan,
maar hij hoorde niets dan den spotlach
van dien uil in de verte. Hij maakte
zich kwaad en bonsde ongeduldig met
z'n schoenen tegen de zware deur.

Onmiddellijk begonnen eenige honden
woedend te blaffen, maar eerst een
heele poos daarna werd de deur ge-
opend door een oud vrouwtje in een
smerige, zwarte japon en met een
donkeren hoofddoek om. Verschrikt
staarde zij Hyslop aan, met een gelaat
dat in het licht van de lantaarn, die ze
in haar hand hield, even leeg en niets-
zeggend scheen als een varkensblaas.
Vlak op haar hielen gromden een paar
honden.

Gepikeerd om de onaangename be-
groeting stootte Hyslop haar voorbij en
betrad een groote vierkante kamer met

een plavuizen vloer. Het vertrek was
schaars gemeubileerd en slecht verlicht;
de voorste helft was blijkbaar als keu-
ken en de achterste helft als huiskamer
in gebruik. Zijn blik viel terstond op
een jong meisje, dat in dekens gewik-
keld op een sofa lag, dicht bij het haard-
vuur. Zij scheen bewusteloos te zijn.

Aan haar zijde zat een in elkaar ge-
doken, krachtig gebouwde man, wiens
houding een en al waakzaamheid ver-
ried. Wanneer hij rechtop stond was
zijn massieve gestalte zeker wel twee
meter lang en hij had enorm breede
schouders, als van een stier.

Hij zat met opgestroopte hemdsmou-
wen, droeg een ruwe, grijze kniebroek
en had geen schoenen aan; z'n uiterlijk
was een toonbeeld van wanorde en werd
nog onaantrekkelijker door z'n ver-
warde, ijzergrauwe haren, die als manen
om zijn hoofd wapperden. Hyslop schatte
hem op ongeveer vijftienvijftig jaar. Het
was Robert Glen, daar viel niet aan te
twijfelen.

Zijn aandacht voor het bewusteloze
meisje was zóó gespannen, dat hij Hyslop
niet hoorde binnenkomen, maar toen de
dokter zijn tasch op tafel zette, draaide
de man zich eensklaps om en zijn vlam-
mende oogen stonden zoo verwilderd in
het grimmige gelaat, dat de dokter er
van terugschrok.

„Wat moet je hier?” vroeg Glen.

„Ik ben de dokter,” antwoordde
Hyslop. „Als je even opzij gaat, zal ik
eens naar de patiënte kijken. Ze schijnt
er nogal slecht aan toe te zijn.”

„Dokter!” Het bloed steeg Robert
Glen naar het hoofd. „Ik wil hier geen
dokters zien. Er uit! Versta je me? Er
uit!”

Glen's optreden was angstwekkend
en meer dan schandalig, maar zijn
verontwaardiging gaf dokter Hyslop
den moed om door te zetten. Hij dacht
aan zijn vermoeienden rit door de win-
tersche duisternis en voelde zich be-
leedigd door de onbeschaamde be-
handeling, die hem nu overkwam.
Woedend sprak hij: „Je bent krank-
zinnig om op zoo'n manier uit te vallen.
Dat meisje is ernstig ziek. In 's hemels-
naam, laat me probeeren om haar te
helpen.”

„Ik vertrouw geen dokters,” mom-
pelde Glen.

Hyslop keek naar de vrouw, die in
doodsangst bij den deurpost stond met
haar handen voor de borst geklemd.
Hij veronderstelde dat zij reeds meer
dan het hare had gedaan door hem,
tegen den wil van haar heer en meester
in, te ontbieden. Verdere hulp kon hij
daar niet verwachten. Slechts één
manier scheen nog succes te kunnen
hebben.

Hyslop begaf zich naar de tafel en
nam zijn tasch op. „Mij best. Maar als
je dochter sterft, weet jij wie verant-
woordelijk is.”

Robert Glen bleef nog zwijgen, maar
in zijn oogen stond de strijd tusschen
zijn haat en zijn angst te lezen.

Dokter Hyslop stak zijn hand reeds
uit naar de deurenklink, toen Glen uit-
riep: „Neen, ga niet weg! Wanneer ze
werkelijk zoo ernstig ziek is, als jij
beweert, kan je beter eens kijken.”

De dokter kwam terug naar de sofa,
knielde neer en onderzocht de patiënte.

Vertegenwoordiger: T.H. JANSEN-TAPHORN
Meerweg 47 - Bussum

Zij was nog onvolwassen, ongeveer achttien jaar oud, en haar slanke gestalte had een eigenaardige, onverzorgde schoonheid.

Zij kreuinde toen Hyslop haar zachtjes verlegde. Haar huid voelde brandend aan. De oorzaak van de koorts was hem een raadsel, totdat hij het kleine gezwel ontdekte achter haar linkeroor — een acuut geval van zwerende mastoiditis. Hyslop verloor den moed.

Nadat hij zijn diagnose gesteld had, wendde hij zich tot Glen. „De toestand is zeer ernstig. Je had me al dagen geleden moeten laten roepen.”

„'t Is alleen maar koorts,” sputterde Glen. „We hebben al ganzevet en warme omslagen met zemelen aangewend. Maar morgen haal ik bloedzuigers uit het meer. Dan zal ze wel beter worden.”

„Dan zal ze dood zijn.”

Verlamd van schrik staarde Robert Glen Hyslop aan.

„Hier, kijk eens, Glen.” Dokter Hyslop sprak heftig. „Onder dit beentje zit een abces. Tenzij het weggehaald wordt, breekt het door naar de hersenen. Als we niet onmiddellijk ingrijpen, heeft je dochter nog slechts een uur of zes te leven.”

De ander greep naar den muur als om steun te zoeken. „Is dat de waarheid?”

„Waarom ter wereld zou ik liegen?”

Glen klemde zijn kaken krampachtig op elkaar. „Doe het dan maar. Misschien kan ze beter worden.”

Een huivering doorliep Hyslop bij deze woorden, want hij begreep wat dit besluit den ander gekost moest hebben. Hij had Glen bewogen hem de operatie te laten verrichten. Wat zou er gebeuren als het verkeerd afliep?

Hij opende zijn valies, legde instrumenten en verbandwatten op volgorde gereed en vulde twee schalen met een carboloplossing. Vervolgens namen de beide mannen de patiënte tusschen hen in van de sofa en tilden haar op de kale, houten tafel. Hyslop plaatste het met ether doordrenkte masker over haar gelaat.

Vier minuten later verzamelde hij al zijn moed en nam een lancet uit het etui. Het flikkerlicht van de olielamp, die door Glen werd bijgehouden, was afgrijselijk, en de omstandigheden kon men zich onmogelijk slechter denken; zelfs onder de gunstigste voorwaarden was deze operatie nog hachelijk en vergde zij beangstigende nauwlettendheid.

Ofschoon dokter Hyslop in zijn ziekenhuisjaren veel routinewerk had verricht, besefte hij zeer goed, dat hij slechts een normaal geneesheer was, zonder buitengewone chirurgische bekwaamheid. En hij was zich op dit moment wel bewust, dat hij slechts één minime afwijking met zijn lancet behoefde te maken om — met noodlottige gevolgen — in den lateralen sinus van de hersenen door te dringen.

Al hetgeen hij den grooten Macewen met bekwame zekerheid had zien verrichten, en alles wat hij in studieboeken gelezen had, ontschoot hem op dit oogenblik, nu hij het dringend noodig had. Hij werkte instinctmatig, voelde blindelings zijn weg, en was er van doordrongen dat de verwilderde oogen van Robert Glen op hem gericht waren....

Hij was nu tot op het been van de hersenpan; iedere onjuiste handeling zou noodlottig zijn en de uiterste voorzichtigheid was dus vereischt. Met een kleinen holbeitel boorde hij in het antrum. Het been bood meer tegenstand dan hij verwacht had. Had hij geen fatale vergissing gemaakt bij het vaststellen van de diagnose?

Het koude zweet brak hem uit. Langzaam, maar met groeiende verwarring, boorde hij dieper en nog dieper. En toen, op het oogenblik dat hij voelde onvermijdelijk het hersenweefsel te moeten raken, bereikte hij de plaats van alle zorg.

Zorgvuldig krabde hij de holte schoon, bette de wond met een ontsmettingsmiddel en verbond haar met jodoformverband. Vijf minuten later lag de patiënte weer op het geïmproviseerde bed, rustig en diep ademhalend, alsof zij sliep.

Het geheele volgende uur week Hyslop niet van haar zijde. Tweemaal nam hij haar temperatuur op. In dien korten tusschentijd daalde de thermometer ten volle anderhalven graad. Haar polsslag werd bovendien krachtiger. Hij was overtuigd dat zij zou herstellen.

Eindelijk stond hij op en pakte zijn valies, vervuld met dat gevoel van voldoening, waarop een dokter in een jarenlange praktijk van lijdelijk toezien slechts zelden bogen kan. Al dien tijd had hij Robert Glen geen blik waardig gekeurd, noch een woord tot hem gesproken, maar nu keek hij hem aan.

De man bevond zich bij de tafel, waar hij ook tijdens het voorbije uur onbeweeglijk gestaan had, terwijl hij Hyslop gadesloeg.

De dokter bemerkte dat de gemelijkheid uit Glen's somber gelaat verdwenen was en met barschen triomf in zijn stem zei hij: „Ze zal er nu wel bovenop komen.”

De ander stotterde: „J-ja, inderdaad, ze — ze ziet er veel beter uit.”

Finlay Hyslop las op zijn gelaat dat Glen aan een vreeselijke emotie ten prooi was — innige dankbaarheid en die diepgewortelde haat en wantrouwen in zijn medemenschen streden een zwaren strijd in zijn gemoed. De gramstorigheid in den dokter verstierf om plaats te maken voor een diep medelijden. Zóó zichtbaar ontroerd was deze man, ondanks zichzelf, door het vooruitzicht op herstel van zijn dochter.

Om de situatie te vergemakkelijken knikte Hyslop in de richting van de vrouw des huizes, die ongemerkt naar het bed was gekomen om de plaats, welke hij zelf zoojuist verlaten had, weer in te nemen. „Eén ding moet je niet vergeten. We zijn háár dank verschuldigd, want zij heeft me gevraagd hier te komen.”

Verschrikt volgde Glen's sombere blik de aangeduide richting. „Ik begrijp het niet,” mompelde hij. „Dat is onze dienstmeid, Jeanie. Ze kent geen woord Engelsch — alleen maar Keltisch.”

„Alle menschen!” riep Hyslop uit. „Snap je dan niet, hóé ik geroepen werd? Telefonisch natuurlijk.”

Robert Glen staarde hem met verbazing aan. „Mijlen in den omtrek is hier geen telefoon te vinden.”

Eén blik op Glen's gelaat overtuigde den dokter, dat hij de waarheid sprak. Hij keek Glen recht in de oogen en het begon hem te duizelen. Hijgend stootte hij uit: „Lieve hemel, man, dringt het dan niet tot je door dat het je vrouw was, die me verzocht dit bezoek te brengen? Telefoon of geen telefoon, maar dezen zelfden nacht heeft ze met mij gesproken. Ik vroeg haar wie zij was en zij vertelde me onverholven en duidelijk dat ze jouw echtgenoot was.”

Robert Glen stak als een toren boven den dokter uit en hartstochtelijk hief hij zijn gebalde vuist op. Hyslop dacht dat de man op het punt stond om hem neer te slaan. Maar met bovenmenselijke inspanning werd Glen zichzelf weer meester. Schor bracht hij uit: „Mijn vrouw is vijf jaar geleden in deze zelfde kamer gestorven.”

Voor verkoudheid beschermen
Tegen hoest helpen
reeds **2 Rheila's** meermalen
per dag.
Verkrijgbaar bij Apothekers en Drogisten.

Een actief middel
tegen tandsteen,
de aartsvijand van
het gebit.

Tusschen de tanden, op onbereikbare plaatsen en verwijdering van dien gevaarlijken vijand van speciaal aan de achterzijde van de tanden zet zich het gebit wordt gezorgd.

het tandsteen af. Eerst is het een weeke substantie, die echter langzamerhand harder wordt tandpasta, die het natuurlijke Karlsbader bron-

en het tandvleesch tot ontsteking brengt. De ge-zout bevat, het bekende afweermiddel tegen vreesde „zakken” ontstaan en tandsteen. — Solvolith, extra

het tandsteen gaat voort zich op zacht en een ware weldaad voor den tandhals vast te zetten. gevoelig tandvleesch, is het ideale middel voor de dagelijkse ontsteking van het tandvleesch mondverzorging en wordt door leidt tot het gaan loszitten en rookers gebruikt ter verwijdering slotte tot het uitvallen van ring en voorkoming van nicotine-aanslag.

Solvolith

N. V. SOLVOLITH COMPANY AMSTERDAM

Gezonde, droge voeten

door regelmatig gebruik van

Vasenol
Voet-Poeder

Rijksminister von Ribbentrop onderteekent het Driemogendhedenpact voor Duitsland.

HET DRIEMOGENDHEIDENPACT

Een tienjarig militair bondgenootschap tussen Duitsland, Italië en Japan

Vrijdag 27 September was de groote zaal der nieuwe rijkskanselarij te Berlijn getuige van een grootsche plechtigheid: de viering van een overeenkomst van verstrekkende beteekenis tussen Duitsland, Italië en Japan. Kort te voren hadden de ministers van buitenlandsche zaken van Duitsland en Italië met den Japanschen gezant te Berlijn de documenten onderteekend van dit tienjarig verdrag van militairen bijstand tussen hun rijken ingeval een hunner zou worden aangevallen door een thans nog niet oorlogvoerende mogendheid.

De plechtigheid werd besloten met een uitwisseling van radiotoespraken der Deutsche en Italiaansche ministers van buitenlandsche zaken in de Berlijnsche rijkskanselarij met hun Japanschen ambtgenoot, minister Matsoeoka te Tokio.

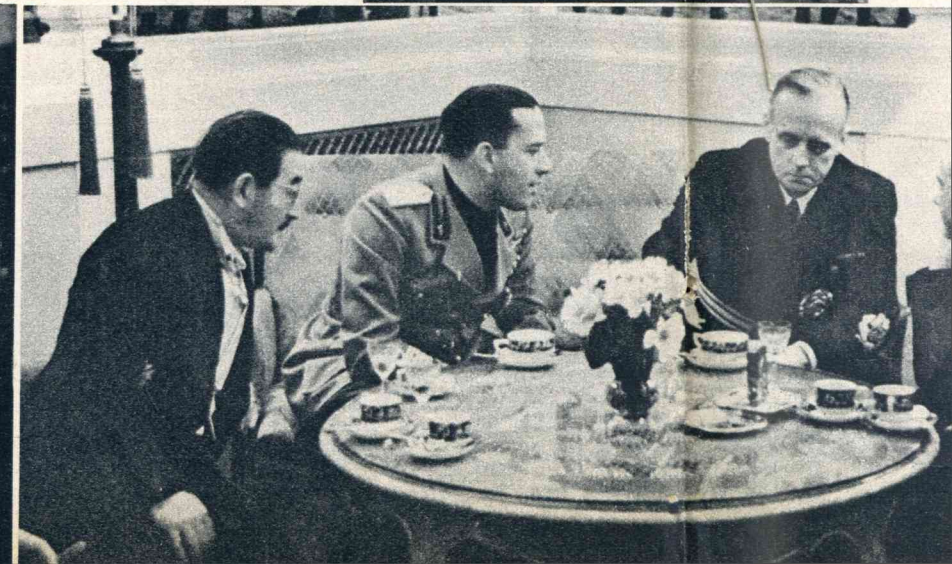
En denzelfden avond waren staatslieden de gasten van minister van buitenlandsche zaken te Berlijn, die in hotel Kaiserhof te hunner woonplaats waren. De ministers van buitenlandsche zaken van Duitsland, Italië en Japan namen deel aan de plechtigheid. De ministers van buitenlandsche zaken van Duitsland, Italië en Japan namen deel aan de plechtigheid.

Op den middag van den 27sten September, den dag, waarop het Driemogendhedenpact werd onderteekend: rijksminister von Ribbentrop, minister graaf Ciano en de keizerlijke Japansche gezant Koe-roesoe betreden de rijkskanselarij.

In de groote zaal van de Berlijnsche rijkskanselarij woonden tal van Deutsche, Italiaansche en Japansche staatslieden de plechtigheid bij, die er in aansluiting op de onderteekening van het Driemogendhedenpact in tegenwoordigheid van den Führer gehouden werd. In de eerste rij v. r. n. l. generaalveldmaarschalk Keitel, generaalveldmaarschalk Milch, rijksorganisatieleider dr. Ley, rijksleider der S.S. Himmler en rijksleider Bouhler.

Ten slotte vond een uitwisseling plaats van radioboodschappen tussen de Deutsche, Italiaansche en Japansche ministers van buitenlandsche zaken. Op onze foto ziet men minister von Ribbentrop het woord door de microfoon richten tot den Japanschen minister Matsoeoka. Rechts van hem ziet men graaf Ciano en gezant Koe-roesoe.

Na de plechtigheid de Japansche rijksleider.

In de avond bentr van Koe-roesoe men Spaad binne.

von Ribbentrop onderteekent
het pakt voor Duitschland.

Voor Italië wordt het pact door
graaf Ciano onderteekend.

Namens het Japansche keizerrijk teekent de gezant
te Berlijn Koeroesoe het militaire bondgenootschap.

MOGENDHEDENPACT TE BERLIJN ONDERTEEEKEND

**rig militair bondgenootschap
tussen Duitschland, Italië
en Japan**

de groote zaal der
Berlijn getuige van
de viering van een
betekenis tus-

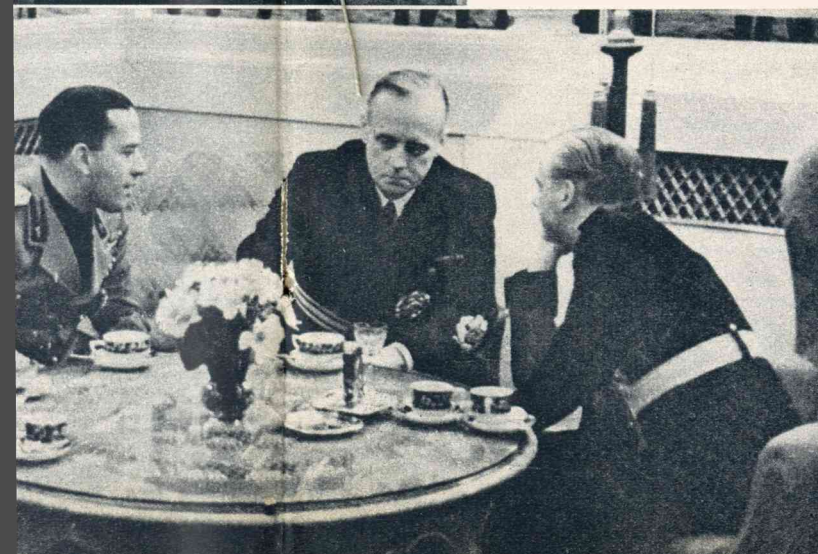
En denzelfden avond waren de buitenlandsche
staatslieden de gasten van den Duitschen rijks-
minister van buitenlandsche zaken bij een receptie,
die in hotel Kaiserhof te hunner eere gegeven werd
en waaraan ook de Spaan-
sche minister van binnen-
landsche zaken Suner deel-
nam.

De voornaamste momen-
ten van dezen historischen
dag, die van grooten invloed
zijn zal op de toekomstige
ontwikkeling der wereld-
verhoudingen, zijn in de
bijgaande uitzonderlijke op-
namen vastgelegd.

(Opnamen Helmut Laux,
Deutscher Verlag)

Na de historische plechtig-
heid in de rijkskanselarij:
de Japansche gezant Koe-
roesoe neemt afscheid van
rijksminister van Ribben-
trop.

In hotel Kaiserhof gaf des
avonds minister von Rib-
bentrop een receptie ter eere
van graaf Ciano en gezant
Koeroesoe. Op onze foto ziet
men hen in gesprek met den
Spaanschen minister van
binnenlandsche zaken Suner.

AMOR OP HET VliegVELD

Dr. Wauer ging van zijn spreekkamer door de gang naar afdeling één.

„Is zuster Hanna er niet?” vroeg hij aan zuster Lotte.

„Neen, dokter, ze voelde zich vanmorgen al niet goed en dr. Hengel heeft haar naar bed gestuurd. Ik ben vandaag haar plaatsvervangster.”

„Wat scheelt haar dan?”

„Waarschijnlijk heeft ze een griepje.”

„Zoo, laten we hopen dat het niets ernstigs is. En nu wat anders, zuster: een zekere mijnheer Spohr zal naar mij vragen, stuur hem dan direct naar boven.”

Hij ging naar zijn kamer terug. Bijna alle patiënten slapen om dezen tijd en nu had ook hij eindelijk rust. Al was het wel interessant, toch was het voor hem niet goed geweest, dat hij tot zoo laat in den nacht op het verjaardagsfeestje van Anna was gebleven.

Om nog wat te beginnen eer de jonge Spohr kwam, was de moeite niet meer, en daarom nam hij de kranten maar even door. Hij las slechts de koppen: „Overstromingen in China.” „Twee boven Labrador tegen elkaar gebotste postvliegtuigen na twee weken gevonden.” En midden over de volle pagina liep een vette kop: „Helden van den arbeid — helden van het gewone leven.”

Altijd die vliegers, dacht Wauer, alleen de vliegers zijn helden. Omdat het een beroep is, waar je romantische voorstellingen aan kunt vastknoopen. En dat noemen ze de helden van het dagelijksche leven! Hij had kortelings de statistieken eens doorgezien: tweentachtig procent der menschen stierven, op de een of andere manier, als offers van hun werk. Maar de meesten kregen niet zoo'n lofzang achterna.

Daar bromde op de tafel de huistelefoon. Zuster Lotte vertelde hem, dat mijnheer Spohr was gekomen. Even later werd er aan zijn deur geklopt en trad George binnen.

„Het doet me plezier, dat u gekomen is, mijnheer Spohr,” zoo begroette de geneesheer hem. „Hoe is het verjaardagsfeest u bevallen en hoe gaat het met uw knie?”

„Zooeven, op weg naar u toe, scheen ze weer heelmaal in orde te zijn; ik wou bijna weer omkeeren. Maar 's middags doet ze me vaak erg pijn.”

„Nou, dat zullen we eens bekijken,” zei de dokter. „Gaat u maar meteen mee naar boven.”

Hoe kan iemand toch met zijn omgeving veranderen, dacht George, terwijl hij met den dokter naar den nieuwen aanbouw van de kliniek ging, waar zich de bestralingsinrichting bevond. Wauer was hier een heel ander mensch dan gisteren op het verjaardagsfeest. Hier was hij de beroemde chirurg, de groote dokter, wien het genezen en helpen een werkelijke roeping was, de tegelijkertijd heerschende en dienende geest in dit huis der smarten. Niet langer de spotterende en koelverstandige gezelschapsmensch, die een paar jonge meisjes met zijn grapjes amuseerde.

„Zoo, en nu gaat u daar maar zitten,” zei Wauer.

Reusachtige lampen stonden in het groote, witgekalkte lokaal; daarboven hing iets, dat wel wat op een torpedo leek: het röntgenapparaat. Langs de wanden waren verschillende apparaten voor heilgymnastiek aangebracht.

George had ondertusschen zijn knie ontbloot.

Een scheur in de pezen was het in geen geval, stelde Wauer vast, waarschijnlijk een kleine verrekking of verdraaiing, door te groote inspanning veroorzaakt. George had gelijk met zijn vermoeden, het was werkelijk niets ernstigs; maar bestraling was in ieder geval uitstekend.

Dat was een diagnose, die reeds gisteravond bij dr. Wauer vaststond, want anders was het been niet meer zoo stevig geweest. Om die reden had hij George trouwens niet laten komen.

Dr. Wauer maakte zichzelf niets wijs. Het toeval had hem niet slechts een medisch, maar tevens psychologisch hoogst interessant geval in handen gespeeld. Deze jongeman was heel aardig, maar vergeleken bij den ander, die achter hem stond, volkomen onbelangrijk. Den vlieger Herman Wolf moest hij leeren kennen, en de jonge Spohr zou hem daarbij als medium dienen.

Een roman uit het vliegerleven door H. O. Wuttig

KORTE INHOUD. Herman Wolf, invlieger van de Adler-vliegtuigfabrieken, is verloofd met de beeldhouwster Anna Lenz. Dr. Johan Wauer, een beroemd geneesheer, bemint haar ook, sinds zij in zijn kliniek verpleegd werd. In het atelier van Anna ontmoeten de beide rivalen elkaar voor 't eerst, juist nadat Wolf met een nieuw type vliegtuig een ongeluk heeft gehad, waarbij hij echter ongedeerd blijft. Wolf heeft een aanbod van zijn vriend Klein, om met een wetenschappelijke expeditie naar Zuid-Amerika te vliegen, afgewezen, omdat hij niet van Anna wil scheiden. Wolf gaat naar de vliegschool Staaken, om daar het gebruik van de nieuwe machines, de Spewers, te instrueeren. Daar maakt hij kennis met George Spohr, zoon van zijn vroegeren vriend, in wiens motorenfabriek hij na den wereldoorlog heeft gewerkt en met wien hij na een heftige scène had gebroken. Wolf is met George bevriend en neemt hem ter gelegenheid van Anna's verjaardag mee naar Berlijn. Ook George is op Anna Lenz verliefd.

Om de eene zwakke en duistere plek in het leven van Wolf te gebruiken, en daaruit een wapen tegen zijn rivaal te smeden, dat lag ver beneden de bedoelingen van dr. Wauer. Dat zou hij wel zonder George Spohr gekund hebben. Het was slechts de tusschen George en Herman bestaande vriendschap, die hem zoo had verrast, dat raadsel wilde hij oplossen.

„Is uw kliniek op het oogenblik goed bezet?” vroeg George.

Wauer knikte: „Ik heb geen bed meer vrij.”

Eigenaardig, dat hij zich met mij bemoeit, dacht George; hij kent me eigenlijk heelmaal niet. Zal ik hem ook van Anna vertellen?

Het scheen echter, dat dr. Wauer er zelf over wilde beginnen: „U was gisteren voor den eersten keer bij juffrouw Lenz, nietwaar?” vroeg hij.

„Ja,” antwoordde George. „Mijnheer Wolf heeft mij meegenomen. Het was een aardige avond, vindt u niet?”

„Hm, u bent met mijnheer Wolf goed bevriend, zooals u me gisteravond zei?”

George knikte.

„Eigenaardig,” hervatte Wauer. „Wolf zal er wel blij mee zijn.”

„Hoe bedoelt u dat?” vroeg George verbaasd. Voor hem betekende de verstandhouding met Wolf, den grooten vlieger, een werkelijke onderscheiding.

„Hoe ik dat bedoel? Afgezien van alles eischt het van u een bijzondere grootmoedigheid, dat u de vriend bent van den man, die aan den dood van uw vader niet geheel onschuldig moet zijn. Ofschoon deze zaak meer dan tien jaar is geleden, schijnt het mij toch...”

„Wat zegt u daar?”

George was opgesprongen. Dr. Wauer zag zijn verbaasd opengesperde oogen strak op zich gericht. Het was toch onmogelijk, dat deze jongen er heelmaal niets van wist. Von Linssen had het in Amerika een publiek geheim genoemd, mevrouw Spohr wist het en dus haar zoon zeker ook.

Zou de oorzaak van deze vriendschap werkelijk in de onwetendheid van den jongen Spohr schuilen? Dan had hij een afschuwelijken flater gemaakt.

„Wolf niet heelmaal onschuldig aan den dood van mijn vader?” herhaalde George met bevende stem. Maar toen lachte hij: „Dat is onzin! Hij kende hem niet eens. ... Hoe komt u aan dat idee?”

Dr. Wauer spande zijn hersens tot het uiterste in om uit dit wespennest te geraken. Dát had hij niet gewild! Dat de jongen er niets van wist, dat had hij nooit kunnen vermoeden.

Alsof hij antwoord eischte, stond George thans tegenover den dokter, die de behandeling totaal had vergeten. Herman Wolf, zijn vriend, was met een afschuwelijke beschuldiging belast. Wat hadden Wolf en zijn vader met elkander uitstaande?

„Gaat u nu eerst weer eens zitten,” zei de dokter hem. „Hoe lang kent u mijnheer Wolf eigenlijk?”

„Heelmaal niet lang. ... pas vier dagen. ...”

Pas vier dagen, dacht Wauer. Ja, dan stond de zaak er anders voor. Maar zijn moeder zou het toch weten? Misschien was het toch beter, dat de jongen dit verhaal van hem hoorde, dan dat een ander hem ruwer de oogen opende.

„...Ja, mijnheer Spohr, als mijnheer Wolf werkelijk uw vriend is, beheerscht u zich dan en probeert u dan de zaken te begrijpen. Want ten slotte is het heel geval niet meer dan een gerucht.

Het is mij hoogst onaangenaam, dat ik degene ben, die u dit als eerste moet vertellen. Zoo zou deze geschiedenis zich hebben toegedragen. Kom, laten we eerst een sigaret opsteken. ...”

George bedankte echter. Zijn hart klopte onstuimig, in krampachtige houding zat hij voor den dokter.

„... Uw vader en Wolf moeten oude jeugdvrienden zijn geweest, maar uit welken tijd deze vriendschap dateert, kan ik u niet zeggen. In ieder geval heeft mijnheer Wolf, die, zooals u weet, 'n uitstekend oorlogsvlieger was, groote moeite gehad om in de eerste vredesjaren een betrekking te vinden. Toen is hij deelgenoot geworden in de motorenfabriek van uw vader. Ik geloof, dat dit 'n daad van vriendschap van uw vader was, die anderzijds de ondervinding en de praktische adviezen van Wolf wel kon gebruiken. In de samenwerking van uw vader en mijnheer Wolf moeten toen vrij gauw moeilijkheden zijn ontstaan; men sprak van zakelijke fouten, die in dezen tijd voorkwamen, en toen kort daarop de onvermijdelijke catastrofie inzette, was Wolf verdwenen. En de rest kent u.”

George zat ineengekrompen, met het hoofd tusschen de handen.

„En hoe weet u dat allemaal? Waarom weet ik daar niets van? Mijn moeder heeft mij er nooit over gesproken, en Wolf evenmin. Hij moet toch weten, dat ik de zoon ben.”

„Maar dat is toch te begrijpen, mijnheer Spohr. Voor mevrouw uw moeder is het feit, dat zij haar echtgenoot zoo spoedig heeft verloren, zóó smartelijk, dat zij er u geen deelgenoot van heeft willen maken. En Wolf. ... Ja, het is ten slotte ook nog te begrijpen, dat Wolf u niet direct heeft herkend.”

„Neen, dat kan ik niet begrijpen,” schreeuwde George. „Hoe kan iemand mijn vriend zijn, als hij zoo'n schuld met zich draagt?”

„Daar hebben we geen bewijzen van, mijnheer Spohr. Ik begrijp uw droefheid en teleurstelling, maar wie zou durven zeggen, dat Wolf het ongeluk door lichtzinnigheid of opzettelijk heeft uitgelokt? Ik ben er zelfs persoonlijk vast van overtuigd, dat Wolf een nette kerel is. En als hij er inderdaad eenige schuld aan zou hebben, dan heeft hij deze in vele jaren van wroeging reeds lang uitgeboet.”

Maar George was voor de woorden van Wauer niet meer toegankelijk.

„Als alles waar is. ... waarom probeert u dan Wolf in bescherming te nemen en hem te verontschuldigen? U zei het zooeven toch zelf, dat u het onbegrijpelijk vindt, dat ik met dezen man bevriend ben.”

Wauer probeerde hem te kalmeeren.

„Ik ben door een eigenlijk belachelijk toeval achter deze geschiedenis gekomen. In Amerika trof ik een ouden oorlogskameraad van Wolf, een zekeren von Linssen, die eveneens in dien kritieken tijd bij uw vader werkte. Daar ik Wolf kende of althans van hem gehoord had, spraken wij over hem en zoo vernam ik terloops ook van deze gebeurtenis met uw vader. Natuurlijk nam ik toen, omdat von Linssen de zaak een publiek geheim noemde, direct aan, dat u er ook van op de hoogte was. Nu kom ik naar Berlijn terug en ik leer u kennen als een vriend van Wolf, zoodat ik verwonderd stond over uw grootmoedigheid, om ondanks alles de vriend van Wolf te willen zijn.”

„Vriend!” riep George uit, „ja, ik was zijn vriend, maar hij heeft tegenover mij comédie gespeeld. Hij heeft mij van mijn vader en moeder laten vertellen. Als ik had kunnen vermoeden. ...”

„Het is maar goed, dat u niets vermoed heeft, en als ik niet zoo'n oude domoor was, zou u nu nog niets geweten hebben. Nu u het wel weet, moet u ook de kracht hebben om u daarover heen te zetten. Geen mensch zal u dwingen om, als u dat niet wilt, de vriend van Wolf te zijn. Ik heb u deze geschiedenis

nu zoo verteld, maar misschien heeft ze zich heel anders toegedragen."

"Dat zal ik zelf vinden! Wolf zal mij rekenschap afleggen en dan zal ik hem zeggen, hoe laf en misselijk hij zich tegenover mij heeft gedragen."

"Dat zult u niet doen!"

Dr. Wauer drukte George, die uit zijn stoel was opgesprongen, weer op zijn plaats terug en stond thans met een ernstig gezicht voor hem. „Ik kan u niet dwingen om van het gehoorde geen gebruik te maken. Maar u geeft mij uw eerewoord, dat u vandaag en morgen niet met Wolf zult spreken. Ik heb wel is waar geen reden om Wolf voor uw verwijten te sparen, maar u moet er eerst een paar nachten over slapen. U is nog heel jong, denkt u eens over uw jonge leven na. En als u dan niet het minste gevoel van haat aantreft, u nooit iemand een plezier of een genoeg vergaard heeft, werpt u dan den eersten steen. Beloofd u me dat?"

Lang hield Wauer aan George zijn hand voor, tot deze haar eindelijk greep en krachtig drukte.

NEGENSE HOOFDSTUK

Anna was dezen namiddag laat van de fabriek naar huis gekomen. De firma wilde een door haar ontworpen fruitschaal als massa-artikel op de markt brengen en na het eerste baksel had zij nog op het glazuren moeten wachten.

Zij was den vreeselijken indruk, dien de tweehonderd gele fruitschalen, met de resedagroene putten in het midden, op haar gemaakt hadden, niet te boven. Wauer had gelijk, ze was in een fabriek van prullen terechtgekomen en het verschrikkelijke was, dat dit goed aan haar zijn ontstaan dankte. Als iemand zoo'n stuk in de hand nam, was het al niet bijzonder schoon, maar dan tweehonderd op één tafel... goed om er van te griezelen.

"We moeten aan den smaak van het publiek tegemoetkomen," had de fabrikant gezegd, toen zij met de eerste ontwerpen van werkelijk mooie dingen bij hem kwam. „Met uw ontwerpen kunt u musea gelukkig maken, maar wij moeten verkoopen."

Door het open venster van het atelier woei de zoele lentelucht naar binnen. Ze was moe en overspannen en ze was haar werk beu. Ze was nu wel heel ver verwijderd van wat ze zich eens als haar leven had voorgesteld. Gisteren was ze vijftig geworden — was ze nu nog jong, of was ze al oud? Ze wist het zelf niet.

Op de tafel lag een blaadje papier onder een aschbakje. Vrouw Boese, die eenmaal in de week het huis een goede beurt gaf, moest het voor haar hebben geschreven: „Mijnheer Wolf heeft u tweemaal opgebeld, hij verwacht u vanavond om zeven uur."

Met den schrik van een betrapte dievege las ze de woorden op het blaadje: hoe was het toch mogelijk, dat de man, van wien ze hield, zoo volledig uit haar gedachten kon verdwijnen? Als ze den naam Herman uitsprak, wekte de klank een vertrouwde voorstelling, maar daarachter bleef het leeg.

Er was sinds gisteravond iets met haar gebeurd. Ze had den halven nacht wakker gelegen en erover nagedacht, hoe het mogelijk was, dat ze zich zoo van Herman en Wauer kon losmaken, dat ze zoo weg kon zinken in dat vreemde gevoel, dat de aanwezigheid van dien jongen vlieger haar had gebracht. Zij voelde zich tegenover Herman schuldig. Vandaag had hij haar tweemaal opgebeld. Misschien had hij haar nodig en zij had sinds gisteravond niet eens meer naar hem verlangd.

Plotseling werd er gebeld. Anna zag

op haar horloge: het was half zeven. Verwonderd deed ze open.

"George, ben jij het?"

"Ja, ik ben het, juffrouw Anna." Terwijl hij in de kleine vestibule zijn jas uittrok, zag zij in den schijn van het licht de bittere ontstemming op zijn gezicht. Zachtjes legde zij haar hand op zijn arm.

"Wat zie je er uit! Is er iets?"

George antwoordde niet. Hij vroeg zich af of de vluchtige kennismaking van den vorigen avond hem wel het recht gaf om dit meisje met de moeilijkheden van zijn hart te belasten. Sinds zijn vertrek uit de kliniek had hij uren als in een droom door de straten gedwaald.

Na de eerste opwinding en verbittering was langzamerhand het gevoel, dat hij was bedrogen, over hem gekomen. Wolf had hem bedrogen en zijn moeder had hem bedrogen. Hij had geloofd als een kind en nu was de grond onder zijn voeten weggezonden. Wat moest hij beginnen? Naar huis, naar zijn moeder, kon hij nog niet gaan en vrienden had hij niet. Zoo was hij bijna onbewust naar de Hafenplatz gekomen. De manier, waarop zij hem had ontvangen, en de bezorgde toon, waarop zij praatte, werkten weldadig en kalmevend op zijn gemoed.

"Zoo, en vertel nu maar eens, wat scheelt er aan? Gisteren was u zoo opgewekt."

George zag op, in het open en rustige gezicht van Anna. Ja, hier mocht hij spreken; zij zou hem helpen.

"Wat zou u doen, juffrouw Anna, als u met iemand bevriend was — die vriendschap behoeft nog niet lang te bestaan — en u hoort dan, dat er tusschen hem en den dood van uw vader eenige samenhang bestaat..."

"Dat is een verschrikkelijk idee!" Anna greep zijn hand: „Dat bestaat niet."

"Toch wel, zooiets bestaat en ik heb het zooeven meegemaakt. Excuseert u me, dat ik er u mee lastig val, maar ik kan het niet onder me houden. Iedereen wist het, alleen ik had geen vermoeden."

Buiten was het nu geheel donker geworden. Ergens in de buurt knarste een tram door de bocht; Anna was bij George op de bank gaan zitten.

"En die andere, die vriend, wist hij, dat u de zoon was?"

"Ja, hij wist het, hij moest het weten... het is Wolf."

"Nee," riep Anna doodelijk ontsteld uit. „Nee, dat is niet waar, dat kan niet waar zijn."

Toen George, die op dat oogenblik dit hartstochtelijk medelijden nog niet begreep, stom knikte, klemde zij zich aan hem vast en herhaalde het:

"Herman? Maar dat is niet waar! Dat is onmogelijk! Wie heeft u dat gezegd?"

Nu vertelde George van de eerste ontmoeting met Wolf, van den nacht in het onweer, van de dagen in Staaken en van het gesprek, dat hij dezen middag met dr. Wauer had gevoerd.

Het kwam dus van Wauer, dacht Anna. Zestien jaar geleden moest Wolf in Hannover gewerkt hebben? Daar had hij haar nooit van verteld. Het kon slechts een lage gemeenheid van Wauer zijn, waartegen ze Herman in bescherming moest nemen. Maar als het nu eens wél waar was?...

"Het is onmogelijk," begon ze nu. „Ik kan het niet gelooven. Ik ken Herman. Als er ooit iets dergelijks is voorgevallen, moet het zich toch heel anders hebben toegedragen. U mag niet zeggen, dat Herman ooit een mensch in den dood heeft gejaagd."

Nu keek George op, want er was iets in de stem van Anna, dat hem trof.

Vervolg op blz. 22

MOOIE WITTE
TANDEN met

Chlorodont
Tandpasta

GEEFT U 'N ZUIVER
FRISSCHEN ADEM.

NEDERLANDSCH FABRIKAAT.

TUBE 25 ct. - GROOTE TUBE 45 ct.

*Geluk
IEN
Schoonheid*

zijn nauw met elkaar verbonden. Het maakt U gelukkig, als anderen U prijzen om Uw charme, als U bewonderd wordt om Uw blanke, smetteloze huid. Zorg daarom voor een onberispelijke teint, wat U bereikt door het regelmatig gebruik van Vinolia Vanishing Cream, het onmisbare schoonheidsmiddel voor de moderne vrouw. Door haar extra fijne emulgering maakt zij de teerste huid zacht en blank en is bovendien zeer geschikt als onderlaag voor poeder.

Tuben vanaf 35 cent - Luxe potten 65 cent

Vinolia Cold Cream, de moderne nacht-cream, voedt en verjongt Uw huid gedurende de nacht.

Vinolia
HET BEHOUD VAN UW CHARME

VC 111-0141

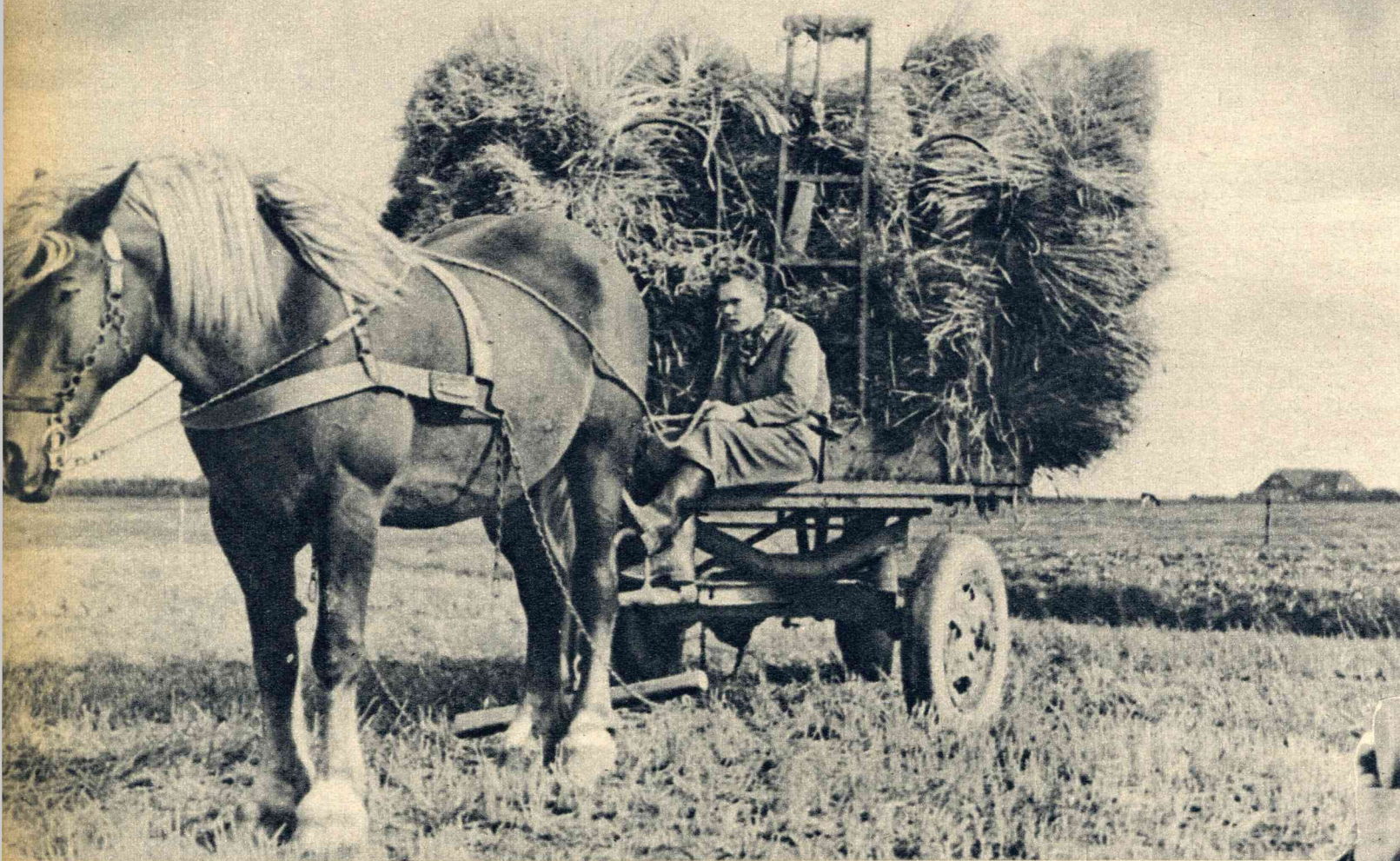
Annonces betreffende

GENEESMIDDELEN EN GENEESWIJZEN

worden in dit blad slechts opgenomen, indien zij vooraf voorzien zijn van het stempel „Geen bezwaar“ tegen de plaatsing, afgegeven door de Commissie van Contrôle op de Aanprijzing van Geneesmiddelen en Geneeswijzen, waarvan het Secretariaat is gevestigd:

SEGBROEKLAAN 33 - 's-GRAVENHAGE

De jongen is na een paar weken al zoo ver, dat hij zelfstandig met paard en wagen kan omgaan. Dat is wat anders dan het leven in de groote stad!

EEN STADSJONGEN WORDT *BOER*

Hij krijgt practijk in de Wieringermeer

In de Wieringermeer is men met een experiment begonnen, dat, mocht het slagen, zéér belangrijke gevolgen voor geheel Nederland kan hebben. Want hierdoor zou een groot deel van de tegenstelling tusschen stad en platteland worden opgeheven. Meer dan ooit blijkt, dat de steden overvol zijn, terwijl op het land veelal gebrek aan arbeidskrachten heerscht.

Men had nu besloten een honderdtal Haagsche en Rotterdamsche

jongens en meisjes — ongeveer negentig jongens en vijftien meisjes — in den leeftijd van zeventien tot tweeëntwintig jaar, voor enkele weken naar de Wieringermeer te sturen, om daar het landwerk uit de eerste hand te leeren. Eenige tijd geleden gingen de jongelui daarheen met de bedoeling twee maanden op het land te blijven en de eerste gunstige resultaten van dit voor ons zeer interessante experiment.

Na een dag hard werken smaakt een verfrissende dronk. De boog kan niet altijd gespannen zijn. Even een kwartiertje uitrusten mag best, en is op het land zelfs noodzakelijk.

De stadsjongen heeft leeren melken, hij kan het al goed. Soms komt de boer nog even kijken, maar het eerste begin heeft de jongen toch onder de knie.

Aardappelrooien valt niet mee, maar ook dat moet worden geleerd. De zieke aardappels worden weggelegd; die zijn voor het vee. De gezonde worden verzameld, eerst een paar dagen gedroogd, en dan voor den winter gekuuld.

zijn nu al zichtbaar. „Het is dan ook erg prettig,” zoo luidt het oordeel van de jongens en meisjes, want ze voelen zich geheel thuis bij de boeren en de eerste groote moeheid is al over.

Echte Nederlandsche traditie is 't uitgangspunt geweest bij deze stad-naar-land-verhuizing. Men heeft vooral getracht het gezinsleven te bevorderen en dus zijn de jongens en meisjes niet ondergebracht in één groote schuur, om onder leiding van een of meer deskundigen te worden opgeleid, maar men heeft de „leerlingen” stuk voor stuk op de verschillende boerderijen opgenomen en hun daar een werkelijk tehuis gegeven. Het was wel wat moeilijk

De boerin, die haar moederlijke zorgen over den stadsgedachten laat gaan.

den begrijpelijken tegenstand van de boeren te overwinnen. „Wie krijg je in huis?” en „die onhandige stadsmenschen” waren de niet erg toeschietelijke opmerkingen, die men hoorde, maar na wat overreding lukte het toch de boeren te winnen en nu zijn ze best tevreden, terwijl de boerendochteren en -zonen aardige kameraden gekregen hebben.

Nergens vindt men meer dan één jongen of meisje op een boerderij. De jongelui zijn nu, onmiddellijk door moeder de vrouw en vader boer in het gezinsverband opgenomen, met hun neus midden in het echte boerenleven gevallen. Ze staan gelijk op met het boerengezin en gaan met de kippen op stok, ze werken mee op dezelfde hoeve en slapen in hetzelfde boerenhuis. Ze vormen dus geen „staat in een staat”, maar zien van zeer nabij, hoe het boerenleven is, welke risico's eraan verbonden zijn, welke vreugden, welke lasten en plichten het meebrengt. Na een tijdje spreken de stadskinderen al van „onze boerderij”, en van „ons vee”. Het idee van een „aardig spelletje” is er dus af en het echte stoere, werkelijke boerenleven wordt geleefd.

De tarwe komt van dit land, dat direct weer is omgeploegd voor den volgende oogst. Kaarsrecht trekken de ploegen door den vruchtbaren grond, waar een goede tien jaar geleden nog het water van de Zuiderzee stond.

Een van de vele groote boerderijen in de Wieringermeer, waar een stadsgedachte is ondergebracht. Moderne woonhuizen en voorraadschuren zijn hier in één complex vereenigd. Twee schelven zomertarwe wachten op de dorschmaschine.

Na het middageten om twaalf uur is het rusten. Hij heeft een vermoeienden dag achter den rug, met al dat ongewone werk. Hij vergat de spreij op te slaan, dat moet hij nog leeren!

Natuurlijk was het resultaat niet voor honderd procent goed; er waren stadskinderen, die zich niet konden aanpassen, die heimwee hadden naar hun groote stad, die het werk te zwaar vonden, die zich hadden voorgesteld, dat dit leven leek op een soort zomervacantie op het platteland. Maar bij velen is het uitgestrooide zaad in goede aarde gevallen. Zij zetten de tanden op elkaar en beten zich goed door den zwaren eersten tijd heen. Ze kwamen — en wat belangrijker is — ze bleven!

Zóó is 't gesteld met den jongeman, waarvan wij hier een aantal werkfoto's geven. Hij pakte zoo goed aan en had er zooveel plezier in, dat de boer hem na korten tijd voor vast huurde. Hij blijft nu nog een paar maanden en gaat dan naar een landbouwschool om nog wat theoretische kennis op te doen. Deze jongen, eertijds werkloos, krijgt nu een nieuw bestaan in het boerenvak. Uit hem groeit stellig een flinke boer, die in ons landbouwwild een goede plaats kan innemen.

Voor het eten vraagt de boer den zegen des hemels over zijn werk en over zijn maaltijd. Want hij weet, dat hij wel kan zaaien, maar dat de wasdom van God afhangt.

(Foto's Ass. Corr.)

Rheumatiek Spit in den rug

Die pijnen zullen verdwijnen als Ge „AKKERTJES“ daarvoor gebruikt, want die zullen de pijn-veroorzakende stoffen uit de weefsels verdrijven. Weldra zult Ge U bovendien ook veel prettiger gevoelen.

„AKKERTJES“ zijn echte pijn-verdrijvers, dank zij hun bijzondere samenstelling.

Heb daarom „AKKERTJES“ altijd bij de hand om ze te kunnen gebruiken tegen op de meest ongelegen tijdstippen opkomende verkoudheid, of tegen nare pijnen, zooals hoofdpijn, vrouwenpijn, enz.

Neem 'n Per 2 stuks - 2 stuivers
Per 13 stuks - 12 stuivers

„AKKERTJES“
De Nederlandsche Pijnstiller

SCHRIFTELIJK

individueel thuis studeren
op gebied van

**TECHNIEK - HANDEL
AMBACHT & KUNSTNIJVERHEID**
De beste en gemakkelijkste studie in
dezen tijd

Opleiding voor:

Bouwkunde
Waterbouwkunde
Wegenbouw
Betonbouw
Machinebouw
Werktuigkunde
Ijzerconstructie
Scheepsbouwkunde
Carrosseriebouw
Meubelmaken
Arch. interieur
Textiel
Stofferen

Schilderen
Machinist
Autobestuurder
Gastechnik
Sanitair
Verwarmingstechniek
Electrotechniek
Radiotechniek
Koeltechniek
Chemie
Typografie
Schoenmaken dipl. A
Schoenverkoop dipl. D

Speciale opleidingen voor:

TEKENEN

Amateurtekenen
Illustratietekenen
Natuurtekenen
Caricatuurtekenen
Portrettekenen
Bloem- en Plantek.
Vlakversiering tek.
Lettertekenen

Drukwerkontwerpen
Reclameontwerpen
Etaleurs
Decorateurs
Architect interieur
Schilders
Akte M.A.; M.B.; N.I.
L. O. tekenen

Ook opleidingen voor:

MULO diploma, Moderne talen en Handelscorr.,
Boekhouden en MIDDENSTANDSDIPLOMA

Prosp., proefles, inl. en advies gratis

ITMO Soestdijkerstraatw. 10a
HILVERSUM

BON wens inlichtingen over:

(als brief verzenden of op briefkaart plakken)

Naam
Adres
Plaats

AMOR OP HET VLIEGVELD

Vervolg van blz. 19

Hoe kwam zij er toe, om zoo hartstochtelijk Wolf te verdedigen?

„Kent u hem dan zoo goed, juffrouw Lenz?”

„Ja, zóó goed ken ik hem,” riep ze uit. „Herman is... ik houd van hem, of ten minste, ik heb van hem gehouden... en verder weet ik niets meer.”

Haar hoofd viel in wild schreien plotseling ter zijde; het was te veel voor haar. Opwindende dagen en slapeloze nachten en nu nog deze afschuwelijke geschiedenis — haar zenuwen konden er niet meer tegen.

George zat als verward. Wat was dat? Anna had van Herman Wolf gehouden? Ze waren dus verloofd... Hij wilde opstaan, maar Anna hield hem vast:

„George, alsjeblieft, blijf hier.”

Hij blikte op het betraande gezicht, dat zij naar hem ophief.

„Blijf, George! Ga alsjeblieft nu niet weg, ik kan het alleen niet uithouden.”

Hij voelde den verschrikkelijken twijfel, die het meisje kwelde. De pijn van zijn eigen hart zonk daarbij in het niet; hij hield zelf ook van Anna. En hoeveel hij van haar hield, bemerkte hij nu pas.

Hij nam haar hand in de zijne en ging weer naast haar zitten. Langzaam zonk haar hoofd op zijn borst en een toemeloos gevoel van geluk brak in hem los. „Anna,” zei hij zachtjes, „Anna, ik houd van je.”

Toen kuste hij haar en in de warmte en het vertrouwen van hun jonge liefde was het, alsof hun verdriet wegsmolte.

TIENDE HOOFDSTUK

Toen Wolf de kamer van Feldmann binnenkwam, was deze bezig met het invullen van de aanmeldingslijsten voor het examen kunstvliegen. Hij trok een grimmig gezicht, want iederen keer gleed zijn vulpenhouder hem uit de dikverbonden hand. En hoe leelijk de zaak er ook had uitgezien, toch moest Wolf even lachen.

„Nou, hoe gaat het vandaag?” vroeg hij.

Feldmann bromde iets onverstaanbaars. Hij had den vorigen dag voor het verzamelde personeel een voordracht gehouden over het onderwerp: „Brand in den carburateur”. Dat was een stokpaardje van hem, dat hij bij voorkeur bereed, en steeds sloot hij zijn betoog met de bewering, dat branden in den carburateur eenvoudig niet behoeven voor te komen. Een regelmatig toezicht op den motor en een goede snelblusser moesten deze branden voor iederen piloot tot een onmogelijkheid maken.

En het eerste dat hij ondervond, toen hij een paar minuten later met een sportvliegtuigje over het vliegveld vloog, was... een brandje in den carburateur.

Wel is waar bracht hij zijn machine nog veilig aan den grond, maar zijn brandwonden waren minder mooi en ten overvloede was zijn geliefd onderwerp voor eenigen tijd onmogelijk geworden.

Wolf was slechts op het bureau gekomen om te telefoneren. Dat Anna heelemaal niets van zich liet hooren, begreep hij niet. Den vorigen dag had hij Anna tweemaal niet thuis getroffen, aan het verzoek om hem op te bellen had zij niet voldaan en nu, op den tijd dat zij steeds thuis was, kreeg hij weer geen gehoor.

Over het dak van het kantoor-

gebouw stormde een escadrille eenpersoons jachtvliegtuigen. Wolf keek door het venster, het was geweldig, hoe die dingen, keurig in verband, door de lucht gleden.

Beneden bij de hangars was iets aan de hand; een lesmachine was bij den start zijdelings afgeweken en had een tankwagen aangereiden. Een vleugel scheen beschadigd te zijn, Birgel en Vollmer renden over het veld.

Feldmann sprong van zijn stoel op: „Voor den donder! Zijn dat leerlingen! Nu zijn die kerels al vier maanden hier en ze kunnen niet eens behoorlijk starten.”

Hij wilde met zijn vuist op tafel slaan, doch op het laatste oogenblik dacht hij weer aan zijn brandwonden; snuivend van woede ging hij de kamer uit en de trap af.

Herman was alleen. Nu had hij een mooie gelegenheid voor het telefoongesprek waarbij hij Feldmann moeilijk als luisteraar kon gebruiken. Hij dacht nog even na. Zijn aanwezigheid in Staaken was dezen middag niet absoluut noodig; de hoogtevlichten met de „Sperwers” zouden morgen worden gevlogen. Hij nam snel besloten het telefoonhoek en begon te bladeren, tot hij vond wat hij zocht: Hildegard Spohr.

Hij hoorde de schel overgaan, zijn hart klopte wild. Als zij nu... als misschien George...

„Mevrouw Hildegard Spohr?”

„Ja, met wien?”

„Met Herman Wolf.”

Geen antwoord van de andere zijde, slechts een licht gedruisch in de hoorschelp.

„Ik moet je spreken, Hilde...” In zenuwachtige haast stiet Herman deze woorden uit, alsof hij vreesde, dat de vrouw hem niet tot het eind zou willen aanhooren. „Het gaat om je zoon, om George. Mag ik bij je komen? Of waar kunnen wij elkaar ontmoeten, Hilde?”

Zij antwoordde rustig en beheerscht: „Ik had al verwacht, dat je mij zou opbellen, Herman. Wanneer kan je hier zijn?”

„Eerst wat anders; weet George al wat, is hij thuis?”

„Neen, George weet nog niets en hij is ook niet hier. Dus, wanneer kom je?”

„In een goed uur ben ik bij je.”

Zij belde af, doch nog lang rustte de hand van Wolf op het toestel. Hij had met Hildegard gesproken, het was haar stem geweest, heel rustig en heel zeker. Niet meer met den wilden klank, den schreeuw bijna, waarmee zij hem zestien jaar geleden de deur had gewezen.

Een kwartier later reed hij in zijn wagen over den weg van het vliegveld naar Spandau. Het was een merkwaardig gevoel om nu het weerzien met Hildegard tegemoet te rijden. Hoe zou ze het maken, hoe zou ze er uitzien en wat zou ze hem zeggen? Deze gedachten drongen bij hem steeds weer naar voren en hij betrapte er zich op, dat de eigenlijke aanleiding tot deze ontmoeting hierbij op den achtergrond geraakte.

Wat zouden de volgende uren hem brengen? Hij had besloten, dat deze dag opheldering en beslissing zou brengen. Hij wilde zich losscheuren uit al deze scheeve verhoudingen. Hij zou

Vervolg op blz. 24

Hij weet het
nu beter!

„Nou meneer, U hebt het stevig te pakken. Hebt U al Wybert-tabletten?”

„Man, ik heb m'n zakken vol met drop, kijk maar...”

„Ja meneer, maar drop is nog geen Wybert...”

„Wybert-tabletten helpen uitstekend; ze worden nooit los verkocht, maar uitsluitend in de bekende blauwe doozen.”

Naam, merk en verpakking wettig gedeponeerd.

Ajax behaalde Zondag zijn derde zege in successie. Ditmaal werd R.F.C. met 6-2 geklopt. Kiekje uit deze ontmoeting voor het doel der R.F.C.-ers. (Foto Stapf)

Koeiwedstrijden van den Westelijken Roeibond te Haarlem. De Amstel Acht wint van D.D.S. in de vierde heat. (Foto Polygoon)

De twee oudste Haagsche voetbalclubs, H.V.V. en Quick, ontmoetten elkaar Zondag j.l. op het Quick-terrein, waar de gastheeren met 1-0 wonnen. Een afgeslagen aanval op het doel van H.V.V. (Foto Schimmelpenninck)

Blauw Wit slaagde er Zondag na een spannenden strijd in met 2-1 over H.B.S. te zegevieren. Aanval der Hagenaars op het doel van de gastheeren. (Foto Polygoon)

Feijenoord en D.H.C. hebben Zondag de punten gedeeld (2-2). Een aardig overzicht tijdens een schermutseling voor het doel van Feijenoord. (Foto Kramer)

Nog een aardig moment uit het treffen tusschen Feijenoord en D.H.C. te Rotterdam. Keeper Scholtens van Feijenoord krijgt voor de eerste maal het nakijken. (Foto Kramer)

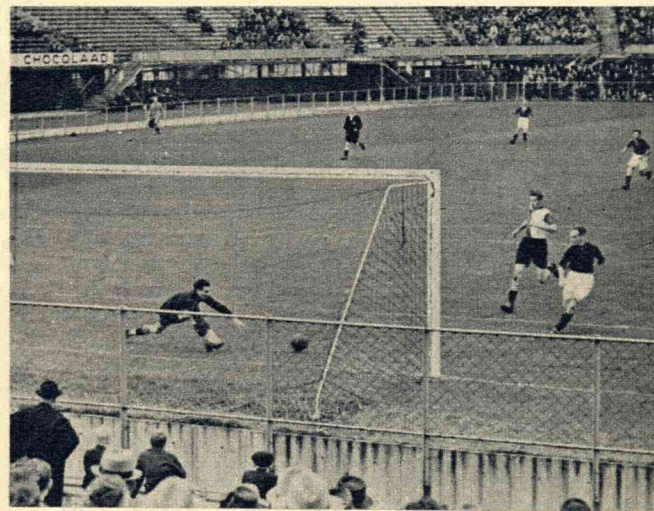
Haarlem, dat vorige week Blauw Wit met 2-1 klopte, werd thans door V.S.V. met dezelfde cijfers geslagen. Moment uit den wedstrijd in de Spaarnestad. De gasten scoren hun eerste doelpunt. (Eigen opname)

Op de nationale kampioenschappen windhondenrennen te 's-Gravenhage werd Cheerful Bishop van J. J. Worries overwinnaar. (Foto Schimmelpenninck)

De hockeycompetitie is begonnen. — In de hoofdstad werd de belangrijke wedstrijd Amsterdam-H.O.C. gespeeld, welke onbeslist (1-1) eindigde. Geraarlijk moment voor het Haagsche doel. (Foto Polygoon)

Sport van de week

Het kostuum van GROOTE JAN

wordt een pak voor kleine Jan!

Geen jongenscostuums meer te koop? ... maakt het toch zelf. „Winterweelde” toont u de modellen en verschaft u het knippatroon, dat u nodig hebt.

In het pak, dat vader niet meer dragen wil, zitten meestal nog zooveel goede stukken, dat er best een pakje voor den kleinen jongen uit kan. Dit is vooral van belang, nu bovenkleeding voor hem zoo moeilijk te krijgen is. Bij het samenstellen van „Winterweelde” is daar ook aan gedacht en dus zult u in dit modeboek verscheidene voorbeelden vinden, die u kunt gebruiken. Te zamen zijn er ruim 350 modellen van mantels, regenkleeding, japonnen, blouses, rokken, jasjes, pakjes, jurkjes enz. voor u en de kinderen. Lingerie en nachtkleeding?

Ook dát staat in „Winterweelde”

Wilt u veel punten besparen op uw textielkaart, begint dan met „Winterweelde 1941” aan te schaffen. De prijs bedraagt 64 ct. incl. omzetbel. Knippatronen 20, 35 en 50 ct.

Bestellingen kunnen geschieden: bij uw agent, bezorger of den boekhandel; door girostorting op no. 293631; door toezending v. h. bedrag per postw. of in postz.

PATRONENKANTOOR PANORA
Nassauplein 1 • Haarlem

AMOR OP HET VLIEGVELD

Vervolg van blz. 22

niet lang bij Hildegard kunnen blijven en daarna naar Anna gaan. Ook bij haar moest de situatie duidelijk en helder worden; de schaduw van Wauer moest eindelijk eens verdwijnen. Zou hij toch maar trouwen, om eindelijk eens tot rust te komen?

Een kwartiertje reed hij door het stadsverkeer, toen stond hij voor het huis van Hildegard. De eerste stappen op de trap schenen hem een hindernis, die hij met moeite overwon, doch daarna ging het gemakkelijker en bijna opgewekt stapte hij naar boven. Daar stond hij tegenover Hildegard.

Nog eenmaal aarzelde hij, doch nu van verbazing. Was dat de door smart en verbittering gebroken vrouw, die hem zestien jaar geleden met haat en verachting had toegesproken? Inderdaad, het was nog niet de houding van een vrouw, die alles heeft vergeven, die alle wantrouwen opzij heeft gezet, maar het gebaar, waarmee zij hem noodde binnen te komen, was evenmin vijandig.

Hildegard had thee ingeschonken en nu zaten ze aan een tafeltje voor het venster. In het begin verliep het gesprek wat hortend, maar na verteld te hebben over de eerste ontmoeting met George op Staaken, sprak Wolf al vrijer.

„Zie je, Hildegard, toen ik dien nacht aan George merkte, dat hij mijn naam nooit gehoord had, dat hij niets van mij wist, kon ik uit mezelf moeilijk een verklaring geven.”

„Ja, dat begrijp ik,” zei Hildegard. „Misschien had je gelijk. Ik heb George nooit verteld van de dingen, die er toen tusschen Victor, jou en mij zijn voorgevallen. Waarom zou ik George met deze ongelukkige geschiedenis lastig vallen en zoo misschien een schaduw over zijn jeugd werpen?”

„En jij zelf? Beschouw je me nog steeds als de uitsluitende oorzaak van het ongeluk?” vroeg Wolf zachtjes.

„Ik vraag vandaag niet meer naar schuld of onschuld, Herman. Daar verander ik niets mee. Ik wil vandaag zelfs alles gelooven wat je me toen gezegd hebt — een ongelukkige samenloop van omstandigheden, een tragisch toeval en meer van dat. En ik wil zelfs gelooven, dat je Victor oprecht betreurd hebt en dat je jezelf misschien verwijten hebt gedaan. Je leven zal na al deze gebeurtenissen ook niet meer zoo prettig zijn geweest; het mijne is tegenwoordig zoo klein, zoo begrensd en ter wille van mijn zoon wil ik alles gelooven. Ik heb alleen hem.”

Hij gaf daarop geen antwoord. Zeker, ze had gelijk. Haar leven, dat hij, zooals zij het zich voorstelde, verwoest en vernield had, had zij na lange jaren weer hersteld en ten slotte was hij vandaag niet hier om zich nogmaals voor haar te rechtvaardigen. Het ging uitsluitend om George en om zijn vriendschap voor den jongen.

„Maar als George het niet van mij en

niet van jou, maar toevallig van een anderen kant te weten zou komen?” begon hij weer. „Het kan nu, na zestien jaar, misschien een raar toeval zijn, maar het is toch denkbaar. Ten slotte leven er mensen, die er van weten. Heb je daaraan nooit gedacht?”

„Ja, daar heb ik natuurlijk ook aan gedacht. Maar alles wat George vandaag kan hooren, is, dat er tusschen jou en Victor een vriendschap heeft bestaan, die door de een of andere omstandigheid werd verbroken. Al het andere zal hij van jou of mij moeten hooren. Als hij wat hoort, zal het nooit meer zijn dan een gerucht en als hij dan nadere inlichtingen vraagt, kunnen we dat wel inkleeden. Als ik het hem zeg, geloof je het zeker.”

„Ik dank je, Hilde! Ik zou het niet kunnen verdragen, als hij op een kwaden dag tegen me opstond. En daarom vraag ik je, wat je George zou zeggen, als hij het van iemand anders hoort.”

Hildegard Spohr streek een weerbarstige lok uit het gezicht en knikte hem toe. Ze begreep hem. Als dat zou gebeuren zou hij in haar een helpster vinden, doch ze hoopte van harte, dat deze zaak nooit meer aan het daglicht behoefde te komen.

„Hoe kom je er eigenlijk bij, dat een ander het hem zou vertellen?” vroeg ze, terwijl ze hem nog een kopje thee inschonk. „Hebben ze je ooit of ergens iets verweten?”

„Nee, dat niet,” antwoordde Wolf, en hij vertelde van zijn vrees voor dr. Wauer.

„Wauer, is dat de dokter, die George gisteren heeft behandeld?”

„Is George naar hem toe geweest? In zijn kliniek?”

„Ja,” zei Hildegard. „Hij had weer pijn in zijn knie, maar het moet hem weer veel beter gaan, want hij is gisteravond heel laat thuisgekomen. Ik sliep al toen ik hem hoorde komen. Maar ik kan me niet indenken, dat hij van dezen dokter Wauer iets van dit geval gehoord zou hebben. We hebben elkaar vanmorgen niet lang gezien, direct na het ontbijt is hij weer weggegaan.”

„Maar hij zou toch vandaag weer naar Staaken komen?”

Daar wist Hildegard Spohr niets van: „Voor zoover ik weet, heeft hij vandaag een afspraakje met een meisje. Ze zouden samen op de Havel gaan roeien. Hij schijnt weer zwaar verliefd te zijn.”

Nu gleed voor de eerste maal een glimlachje over haar gezicht. Ook Wolf lachte. Als dit de reden was waarom George niet naar Staaken kwam, kon hij gerust zijn.

„En hoe leef jij op het oogenblik, Herman?” vroeg de vrouw.

Ja, hoe leefde hij eigenlijk? dacht hij. Wel, hij had zijn werk, waarin hij volkomen opging. Hij was invlieger, een beroep, dat in staat was om het leven van een man geheel te vullen.

Wordt vervolgd

Maagstoringen

lieten mij vaak mismoedig door het leven gaan. Thans heb ik veel minder klachten, want ik neem nu

ZIRKULIN
Knoflook-Pareltjes

zonder reuk of smaak

Verkrijgbaar bij apothekers en drogisten. 1-maands-verpakking Fl. 1.—

Bon

voor brochure en gratis-monsters van ZIRKULIN Knoflook-Pareltjes verkrijgbaar in bovengenoemde zaken.

Depot:

W. Moll, Oudemansstraat 330, Den Haag.

Zoo

Blijft de voedingswaarde behouden in

vuuwast JENA GLAS

practisch Het gerecht is gemakkelijk zichtbaar. Dit voorkomt aanbranden

voordeelig Koken en opdienen in één schaal

smakelijk Geen bijmaak. Gemakkelijk reinigen

praktisch Moderne vormen

Verkrijgbaar in de goede huishoudzaken
Prospecti en inlichtingen bij:
N. Ordemann, Amsterdam-C.
Keldersgracht 742, Postbus 910

PANORAMA. Geïllustreerd weekblad. Verschijnt Donderdags. — f 1.72½ per kwartaal of f 0.13½ per week. Franco per post f 1.85 per kwartaal bij vooruitbetaling. Alles inclusief omzetbelasting. — Voor postabonnementen en adreswijzigingen van postabonnementen gelieve men zich uitsluitend te wenden tot het bureau te Haarlem. — Bureau's: HAARLEM, Nassaulaan 51, Telef. Int. 13866, Giro nr. 142700. AMSTERDAM, Singel 263, Telef. Int. 33170, Giro nr. 97946. ROTTERDAM, Stationsingel 179b, Giro nr. 101981. 's-GRAVENHAGE, Stationsweg 95, Telef. Int. 111666, Giro nr. 43141. UTRECHT, Biltstr. 142, Telef. Int. 13473, Giro nr. 149597. ENSCHEDE, Oldenzaalschestr. 56, Telef. Int. 2188, G ro nr. 383773. ARNHEM, Nieuwe Plein 42, Telef. Int. 24825, Giro nr. 383772. 's-HERTOGENBOSCH, Stationsweg 27, Telef. Int. 4286, Giro nr. 129750. MAASTRICHT, Stationsstraat 20, Telef. Int. 5851, Giro nr. 124690. VLISSINGEN, Badhuisstraat 5, Telef. 81. De voorwaarden van onze gratis ongevallenverzekering zijn op aanvraag verkrijgbaar

HET LAATSTE NIEUWS

Naar de schilderij van den Beierschen schilder W. Leibl (1844-1900)

Het is niet de eerste maal dat de naam Nanette in een tooneelstuk, operette of film gebruikt wordt voor de hoofdpersoon. Meestal waren 't pittige typen, maar dezen keer wordt in Jenny Jugo wel een uitermate vurige vertegenwoordigster gevonden.

Nanette in haar stamcafé, alwaar zij bij haar concertina roerende liedjes zingt en zoo aan den kost komt. Het is daar waar op een goeden dag de schrijver op zoek naar stof binnenwandelde en in haar een ideale hoofdpersoon zag voor zijn nieuw tooneelstuk. (Jenny Jugo.)

NANETTE

Jenny Jugo is een der trouwe en misschien wel minst luidruchtige sterren van de Ufa. Haar naam is niet zoo nadrukkelijk voor ieder harer films gebruikt geworden, als dat voor vele andere harer collega's het geval was. En toch is zij zeer zeker een voortreffelijk artieste. De wijze waarop zij haar allesbehalve gemakkelijke rol in deze vroolijke Ufa-comedie vervult, is daar het beste bewijs voor. Het is een soort Pygmalion-creatie van haar, zij het ook, dat zij niet zoo heel lang het ongebreidelde volkskind behoeft te zijn. Het begin doet er even aan denken, doch als het verhaal zich even verder ontwikkelt, blijkt, dat zij met het zingen van liedjes in een café-chantant haar brood verdient. En dat zingen doet zij heel erg goed. Vooral het eerste liedje, dat zij in mineur voordraagt, lanceert zij op een dusdanige gave, perfecte wijze, dat de toehoorder reeds na de eerste paar regels geboeid en gefascineerd verder luistert. Dat optreden wordt dan ook door de kronkelingen van het lot de

basis voor haar verder geluk, want het is niet te verwonderen dat de beroemde auteur, die op zoek naar copie is, zoowel in haar als in haar aanhang een ideaal gegeven ziet voor een nieuw stuk. En met dien aanhang bedoelen we dan een ruwen, bonkigen minnaar, die door jaloerschheid gedreven altijd schandaal maakt,

De temperamentvolle Nanette heeft den bedrieger, die met haar hart had gespeeld, op een zeer gevoelige wijze de waarheid gezegd en hem toen weer echt vrouwelijk met liefdevolle handen verbonden. Toen was ook de ijskorst om zijn hart geheel gesmolten en op de puinhoopen van het privékantoor aanschouwt het publiek als slot dit verkwikkend tafereel. (Jenny Jugo en Hans Söhnker.)

alhoewel zij herhaaldelijk blijk heeft gegeven van zijn affecties niet in het minst gediend te zijn. Ter wille van zijn idee daalt de gevierde auteur dan af tot het eenvoudige volksmeisje — brengt haar in den waan, dat hij een daklooze zielepoot is en weet zoo haar hartje voor zich te winnen. Aangezien echter juist in de liefde de eenvoudigen des harten het grootst zijn, vecht zij met armen en beenen voor het geluk van haar „armen” dichter, om eerst als het te laat is tot de conclusie te komen dat zij voor hem slechts een studie-object en „materiaal” was. Dan stijgt de film naar een climax, waarvan het einde gelukkig minder fel geladen is, dan de voorbereidselen zouden doen vermoeden. Doch dat „happy end” hoort er bij en we zijn er van overtuigd, dat iedereen het den schrijver zoowel als den regisseur hoogst kwalijk genomen zou hebben, indien zij het slot onbevredigend zouden hebben gelaten. Want daarvoor was het spel zoowel van Jenny Jugo als van Hans Söhnker, Albrecht Schönhals en Hans Schwarz Jr. te enthousiast en te meeslepend geweest, al mogen we ook de vlotte regie van Erich Engel zeker niet vergeten.

Dit is Gustav, de onbehouwen bruid, die het Nanette met zijn stupide liefde ongeloofelijk lastig maakt en haar met het aflossen van vermeende aanbidders vaak in moeilijke situaties brengt. (Hans Schwarz Jr.)

(Foto's Ufa)

In afwachting van hun nieuwe behuizingen, kampeeren de Roemenen die uit Zuid-Dobroedsja komen in primitieve tenten. De inboedel wordt rondom opgeslagen, en voor de maaltijden zorgt moeder; zij kookt op houtskool.

ZUID-DOBROEDSJA

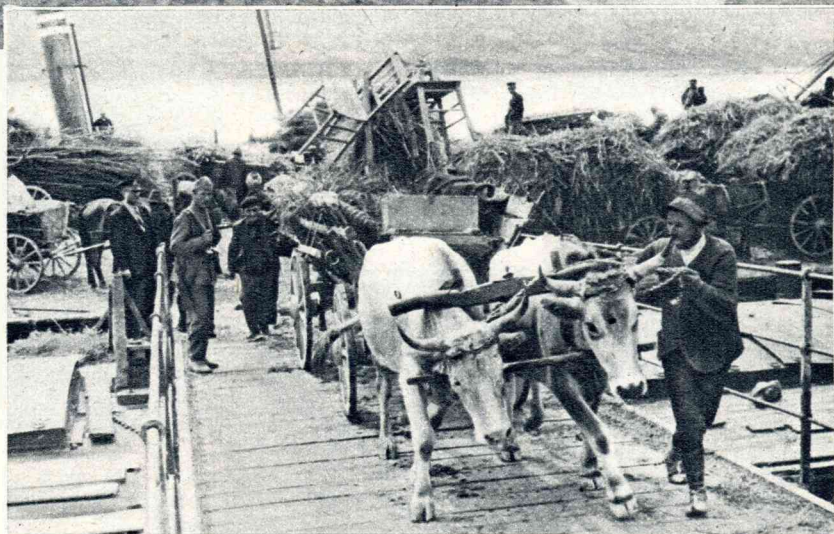
door Roemenië aan Bulgarije afgestaan

Na den wereldoorlog werd in 1918 bij den vrede van Versailles gedecreteerd, dat Bulgarije zijn noordelijkste provincie, de Dobroedsja, moest afstaan aan Roemenië. Het land was niet zeer vruchtbaar en vrij arm, maar toch beteekende deze afstand veel voor beide landen. Want Bulgarije verloor hierdoor het gebruik van den Donau en de Donau-delta, daar bij de plaats Giurgiu de Donau nu door uitsluitend Roemeensch gebied stroomde. Bulgarije, dus behoorende tot de zoogenaamde revisionistische mogendheden, rustte niet, en

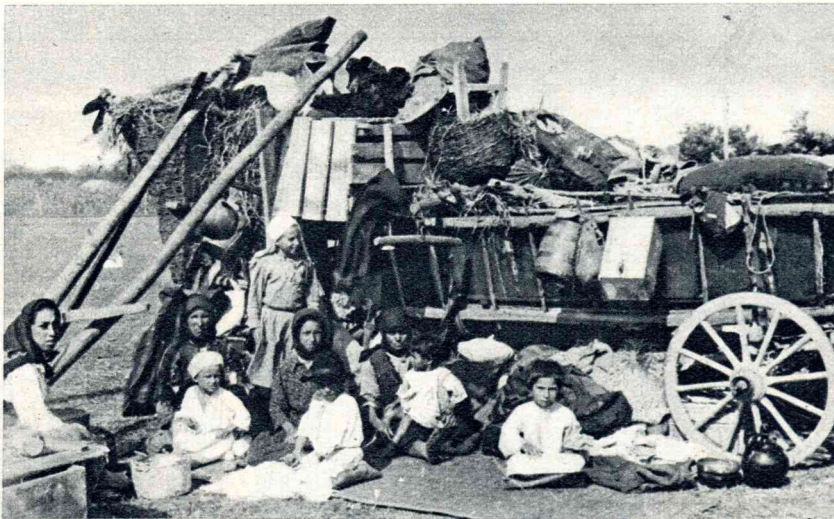
heden herkrijgt het althans een deel van zijn oude provincie: namelijk de zuidelijke helft, die begrensd wordt ten westen door den Donau, ten noorden door de spoorlijn die van Constanza tot aan den Donau loopt en ten oosten door de Zwarte Zee. De grens, die dus voordien tot aan de plaats Giurgiu liep, is nu langs den Donau omhoog geschoven.

Overeen werd gekomen, dat Roemenië en Bulgarije hun bevolkingsgroepen in

Extra-treinen, welke voor onze begrippen op beestenwagens lijken, vervoeren de emigranten uit Zuid-Dobroedsja naar Roemenië. In de openlucht wordt gekookt op houtskool in ruw-ijzeren potten. Ook de geiten verhuizen mee.

Op ruwe boerenwagens, getrokken door de bekende Roemeensche witte buffels, verhuizen de Roemenen hun inboedel uit Zuid-Dobroedsja. De Donau vormt de grens, daar staan Roemeensche posten voor de controle.

De bevolking van Zuid-Dobroedsja is arm en uiterst kinderrijk. Deze familie behoort tot de z.g. welgestelden, want zij bezit een groote lastkar.

Zuid-Dobroedsja zouden uitwisselen, in dier voege, dat de Roemenen in het afgestane deel verhuizen naar het ingekrompen Roemenië. Met huis en have en medenemen van den reeds binnengehaalden oogst, trekken nu drommen Roemenen uit het Bulgaarsch geworden deel van de Dobroedsja over den Donau naar hun oorspronkelijke vaderland.

Vrouwen en kinderen trekken mee over de lange wegen, na uren lopen wordt er even gerust, waarbij de vrouwen zich, zooals in hun land de gewoonte is, afzonderen van hun mannen.

(Foto's Ass. Corr.)

EEN FLEURIG KRAAGJE

Onze oude spulletjes vertegenwoordigen op het oogenblik nog altijd een zekere waarde, te meer, wanneer we ze op de een of andere manier kunnen veranderen of er een nieuw karakter aan kunnen geven. Er is bijna geen garneering, die juist hiervoor zoo geschikt is als een kraagje, omdat dit onmiddellijk in het oog valt. Het exemplaar van onze afbeelding is gemaakt van een restje kunstzijde, doch dit is natuurlijk geen vereischte, daar we ieder vroolijk getint stofje ervoor kunnen gebruiken.

Het modelletje is vrij eenvoudig te maken met behulp van het knippatroontje, dat hierbij staat afgedrukt. De afmetingen staan erbij aangegeven. We knippen nu volgens dit patroontje de twee helften van het kraagje, waarbij we langs alle omtrekken 1 cm naad berekenen. Middenachter moet het patroontje tegen de vouw van de stof worden gelegd. We leggen nu de beide helften met de goede kanten tegen elkaar en stikken den geheelen omtrek dicht op een klein stukje na in het midden. De rafels worden smal afgeknipt en daarna draaien we het kraagje om. De naad wordt met fijne steekjes platgeregen en daarna strijken we het geheel. Het kleine stukje, waarlangs we het kraagje hebben omgedraaid, wordt met overhandsche steekjes dichtgenaaid.

Het kraagje moet daarna op de japon, den jumper of waar het dan ook gebruikt wordt, worden genaaid. Dit gebeurt op de manier, die de foto te zien geeft, daar het moeilijk is, precies de halswijdte van de betreffende japon op te geven, gezien het verschil in maat dat er kan bestaan.

Ongetwijfeld zal het geheel aan fleurigheid winnen.

12e naald: 20 av., omkeeren.
13e naald: 20 r.
14e naald: 30 av., omkeeren.
15e naald: 30 r.
16e naald: 45 av., omkeeren.
17e naald: 45 r.
18e naald: 60 av.

We breien nu verder boven alle steken in tricotsteek, dus alle heengaande naalden r. en alle teruggaande naalden av.

Aan het einde van de 19e naald zetten we er 1 st. bij op (61 st.). Uit den eersten en laatsten st. van de 29e, 37e, 45e, 53e, 61e en 69e naald breien we 2 st. (73 st.).

Aan het begin van de 87e en 88e naald kanten we 3 st. af en aan het begin van de 89e en 90e naald 2 st.; aan het begin en einde van de 91e, 93e, 95e, 97e, 99e, 101e, 103e, 105e, 109e, 113e, 117e, 121e, 125e, 131e, 137e en 143e naald breien we 2 st. te zamen (31 st.).

145e en 146e naald: steeds afwisselend 1 r., 1 av. (r. boven r. en av. boven av.).

147e naald: steeds afwisselend 2 st. te zamen breien, omslaan.

148e naald: zie 145e naald.

149e naald: 10 r., omkeeren.

150e naald: 5 r., omkeeren.

Boven deze 5 st. breien we nu nog 8 naalden recht (5 ribbels), waarna we den draad afbreken en aan beide kanten van

(Foto Anders)

'N WARM SLOBBROEKJE VOOR BABY

In dit warme broekje, waar baby heelemaal in zit, zal hij niet gauw last van de kou hebben; we hebben er bovendien maar weinig wol voor nodig, zoodat het wel aan te bevelen is een dergelijk kledingstukje voor onze allerkleinsten te breien.

Benoodigdheden: ong. 75 gram rose vierdraads zephyrwol, 2 lange aluminium breinaalden met knop nr. 3, ong. 45 cm elastiek en ruim 1 m smal, zijden lint of koord. We zetten 60 st. op en breien hierboven eerst 4 naalden steeds afwisselend 1 r. verdr., 1 av. (r. boven r. en av. boven av.).

5e naald: * 1 r., 1 av., omslaan, 2 st. te zamen breien. Vanaf * steeds herhalen.

Nu breien we nog 3 naalden steeds afwisselend 1 r. verdr., 1 av. (r. boven r. en av. boven av.).

9e naald: recht.

10e naald: 10 av., omkeeren.

11e naald: 10 r.

9 cm. breed

Halve halswijdte

de 5 st. de kantlussen van het kleine, gebreide lapje opnemen; daarna breien we verder boven alle st. en wel 10 naalden recht,

(Eigen foto)

terwijl we bij de 1e naald hiervan uit den eersten en laatsten st. van de juist genoemde 5 st. 2 st. breien. Hebben we 5 ribbels, dus 10 naalden r. gebreid, dan kanten we af.

De tweede broekhelft breien we op dezelfde, doch tegengestelde wijze. De eerste 8 naalden breien we hetzelfde als bij de eerste helft.

9e naald: 10 r., omkeeren.

10e naald: 10 av.

11e naald: 20 r., omkeeren.

12e naald: 20 av.

13e naald: 30 r., omkeeren.

14e naald: 30 av.

15e naald: 45 r., omkeeren.

16e naald: 45 av.

Nu breien we weer verder boven alle st.

Aan het einde van de 18e naald zetten we er 1 st. bij op (61 st.). Uit den eersten en laatsten st. van de 29e, 37e, 45e, 53e, 61e en 69e naald breien we 2 st. (73 st.).

Aan het begin van de 87e en 88e naald kanten we 3 st. af en aan het begin van de 89e en 90e naald 2 st.; aan het begin en einde van de 91e, 93e,

95e, 97e, 99e, 101e, 103e, 105e, 109e, 113e, 117e, 121e, 125e, 131e, 137e en 143e naald breien we 2 st. te zamen (31 st.).

145e en 146e naald: steeds afwisselend 1 r., 1 av.

147e naald: steeds afwisselend 2 st. te zamen breien, omslaan.

148e naald: zie 145e naald.

149e naald: 26 r., omkeeren.

150e naald: 5 r., omkeeren.

Boven deze 5 st. breien we weer 8 naalden r., waarna we den draad afbreken en aan beide kanten van het kleine gebreide lapje de kantlussen opnemen; daarna breien we verder boven alle st. en wel 10 naalden r., terwijl we bij de 1e naald hiervan uit den eersten en laatsten st. van de juist genoemde 5 st. 2 st. breien. Hebben we 5 ribbels gebreid, dan kanten we af.

We persen de beide deeltjes luchtig onder een vochtigen doek op en naaien ze in elkaar. Door den gaatjestoer aan den bovenkant rijgen we het elastiek en door de gaatjestoeren van de voetjes het lint of koordje.

CORRESPONDENTIE

Mevr. M. P. te Rotterdam. Een lichte gabardine regenjas kunt u wasschen in een lauw sopje van een goede zeepsoort. Daarna spoelt u in lauw water tot alle zeep verdwenen is. Voor het waterdicht maken van het goed hebt u nodig 2 ons aluin, 2 ons loodacetaat, 2 x 3/4 liter water, 5 liter koud water. U lost de aluin op in 3/4 liter warm water; het loodacetaat lost u eveneens op in 3/4 liter warm water. U voegt de beide oplossingen bij elkaar en laat ze een nacht staan. Den volgenden dag giet u de heldere vloeistof af, maar zorgt u dat niets van het bezinksel meekomt, want dit kan vlekken veroorzaken, die later zeer moeilijk te verwijderen zijn. Bij deze vloeistof giet u de 5 liter koud water. In dit mengsel legt u de jas, die nog vochtig is, en laat het goed 24 uur staan. U neemt het vervolgens uit de vloeistof en hangt de jas druipnat op om te drogen. Het goed wordt na het drogen op de gewone wijze geperst.

Mevr. A. O. R. te Gorcum. De siccatief is in de petroleum opgelost. U kunt deze er niet meer uit verwijderen, de brandstof is dus niet meer geschikt om in het stel te worden gebruikt. Het spijt ons dat wij u niet kunnen helpen, want in dezen tijd is petroleum een kostbaar bezit.

Mevr. B. te Rotterdam. Waarschijnlijk is het koper van de lichtkroon gevernist. Wrijft u het daarom eens af met wat aceton, waardoor de vernislaag wordt opgelost. Daarna poetst u het metaal op de gewone wijze met poets-extract. Wanneer u het koper weer vernist, behoeft u het niet vaak schoon te maken. U gebruikt hiervoor een metaalverniss, dat u bij een goeden drogist kunt verkrijgen. Deze vernissoorten drogen snel. U moet dus vlug werken en de kroon inééns geheel afwerken.

Mevr. N. H. te Den Haag. Teerzeep wordt veel als toiletzeep gebruikt voor personen, die last hebben van een huid-aandoening.

U kunt in uw huiskamer het beste een vast kleed nemen en hier en daar een kleine Pers. Dit zal bij een Engelsch ameublement het beste voldoen.

Mej. C. K. te Amsterdam. Het zomer-godt wordt voor het opbergen eerst gewasschen, strijken is niet noodig. U bergt de lichte zomerjurkjes in een koffer of een groote doos. Wollen goed moet u motvrij inpakken. U wascht het eerst, want in schoon goed hebt u minder last van mot. Daarna legt u het in dozen het is aan te raden om er wat motwerend middel aan toe te voegen. De kieren van de dozen plakt u met wat papier dicht.

Mevr. J. H. te Utrecht. Velours chiffon stoomt u boven den damp van kokend water op. Tegelijkertijd borstelt u den pool met een zachten borstel op. Vetvlekken dopt u aan den linkerkant voorzichtig met een doekje met tetra af.

Mevr. T. C. te Maastricht. Bestrooit u de vetvlek op de leeren poef eens met wat magnesiapoeder en druppelt u er daarna wat tetra op. Ga zeer voorzichtig te werk, want de vloeistof kan de kleur aantasten. Wanneer het vocht verdampt is, borstelt u het poeder zorgvuldig weg.

Mej. B. J. te Hilversum. Wanneer er in den rok zooveel vlekken voorkomen, dat ontvlecken haast niet meer mogelijk is, zult u het goed moeten wasschen. Fluweel vraagt echter een zorgvuldige behandeling. U weekt het goed in zout water met den rechterkant buiten. Vervolgens maakt u een aftreksel van houtzeep. U zet hiervoor de houtzeep op met koud water en laat ze aan de kook komen. Vervolgens zeeft u de vloeistof en klopt ze schuimig. Er wordt zooveel water aan toegevoegd tot de temperatuur lauw is. U neemt het goed druipnat uit het weekwater en slaat het door het sop. Voor de helderheid geeft u nog een tweede sop en spoelt het goed daarna in ruim lauw water. De jurk wordt met den rechterkant buiten op een hanger druipnat opgehangen om te drogen. Denkt u er om het goed niet te wringen of over de hand te wrijven; de pool van het weefsel zou daardoor worden platgedrukt. Zoodra 't goed droog is, wordt het boven den damp van kokend water gestoomd en als het noodig is aan den linkerkant op een zachte onderlaag gestreken. Tot slot wordt 't goed, tegen de vleug in, stevig opgeborsteld.

Een begrijpelijk plezier

hebben Moeder en de kinderen van hun Bleyle-kleding. De kwaliteit getrouw en door een uitstekende verwerking hebben zich de Bleyle-artikelen een bijzonderen plaats veroverd. Bij welke kleding zijn bovendien praktische eigenschappen en elegance van vorm en kleur zoo gunstig tot een geheel gebracht als juist bij deze! Een groot sortiment stelt U in de gelegenheid, Uw keuze naar wensch te doen.

Vraagt het adres van den dichtstbijzijnden leverancier aan L. Zaalberg, Prinses Marielaan 16a, Wassenaar

VIM IS OVERAL VRIJ VERKRIJGBAAR

Dat bad is niet om aan te zien! Nu alles op de bonnen is, maak ik het schoon met een gewoon schuurmiddel en dat is werkelijk uit den boze...

Dat is ook je eigen schuld! Neem Vim; dat is overal vrij verkrijgbaar en het houdt je bad prachtig glanzend, zonder te krassen. Vim is veel beter dan zeep voor huishoudelijke karweitjes.

VIM, HET „AUTOMATISCHE” REINIGINGSMIDDEL, SPAART ZEEP EN GELD DOOR ZIJN VEILIGE WERKING.

overal
zonder bon
ver verkrijgbaar!

ALLE WAAR IS NAAR ZIJN GELD

Nog nooit heeft de kwaliteit zoo'n groote rol gespeeld als heden ten dage, nu we ons bij elken nieuwen aankoop afvragen, hoe het een volgend seizoen wel zal gaan. Hoeden zijn „vrij van punten”, en gelukkig bestaat er ook geen enkele aanwijzing om te veronderstellen, dat ze het niet zullen blijven. En toch willen we heden een pleidooi houden voor den factor „kwaliteit”, zij het dan ook, dat we ons daarbij tot het artikel vilt zullen bepalen.

Een speurtocht langs de winkelramen be- wijst ons, dat er een geweldige spel- ling bestaat op het gebied van prijzen van vilthoeden. Zelfs in een en dezelfde zaak, zoodat we de conclusie mogen trekken, dat die niet toegeschreven moet worden aan een overmatig groote winstmarge, doch uitsluitend aan het verschil in kwaliteit. Er bestaat nu eenmaal vilt en vilt, en het verschil tusschen het uit Polen en Tsjecho-Slowakije komende haarvilt, dat van hazenhaar gemaakt is, en het in geen enkel familieverband met het schaap staande wolvilt is groot.

Haarvilt heeft het voordeel, dat het zich niet alleen veel beter laat verven, maar bovendien ook beter model houdt. Wordt een gewone vilten hoed goed nat, dan krimpt hij gemeenlijk, met het gevolg dat hij uit zijn model raakt, terwijl men een van haarvilt slechts even hoeft te fatsoeneeren en voorzichtig neerleggen, om hem den volgenden dag weer te kunnen opzetten, als ware er geen vuiltje aan de lucht geweest.

Als derde en misschien tevens voornaamste argument ten gunste van het duurdere haarvilt, dat in ons land vaak onder de benaming van „angelique” verkocht wordt, kan gel-

den het feit, dat hoeden van haarvilt desgewenscht tot in het oneindige vermaakt kunnen worden, wat bij de machinaal ver- vaardigde exemplaren van wolvilt nogal eens bezwaren oplevert. Vilt is de groote mode voor najaar 1940 en wat meer zegt: ook een uiterst practische mode. Daar het over de heele linie zegeviert wordt het ook voor gekleede hoeden verwerkt. Zij verschijnen in velerlei vorm en formaat, zoodat we in den ruimsten zin des woords van 'n „elk wat wils” kunnen spreken. Dus be- staat er voor geen enkele vrouw meer een geldig excuus, als zij haar gelaat op de niet juiste wijze onlijst.

(Foto's Panorama)

UIT ONS MENU

Een verscheidenheid van smakelijke gerechten

PIKANTE RIJSTSCHOTEL MET SCHAPENVLEESCH

(4 PERSONEN)

400 g schapenvleesch, 300 g rijst, zout, peper, 100 g uien, 40 g boter, paneermeel, 4 tomaten.

Smelt de boter, voeg er het schapenvleesch bij, dat in stukken is gesneden en bestrooid is met zout. Laat het lichtbruin branden. Voeg er dan de gesnipperde uien en de in stukjes gesneden tomaten bij, laat alles samen ongeveer 5 minuten smoren, voeg er dan de gewassen rijst bij en zooveel water tot de massa onder staat. Laat de rijst ongeveer 20 minuten zachtjes koken. Roer de massa door elkaar, maak ze op smaak met zout en peper en doe ze over in een vuurvast schotel, strooi er een laag paneermeel over, leg er hier en daar een kluitje boter op en laat den schotel in een warmen oven bruin worden.

GESTOOFDE AARDAPPELEN MET HAM EN KAAS

(4 PERSONEN)

1 ½ kg aardappelen, 100 g ham, 200 g kaas, ½ liter melk, 20 g boter, 20 g bloem, zout, peper.

Wasch de aardappelen met de schil en ruim water af. Zet ze daarna met een bodem water op, laat ze gaar koken. Snijd de aardappelen in plakken. Smelt voor de saus de boter, voeg er de bloem bij en onder goed roeren de melk, laat de saus onder roeren doorkoken en gaar worden. Maak de saus op smaak met zout en peper. Roer er de fijngehakte ham en de geraspte kaas door. Schep er vervolgens de aardappelplakken door en laat ze even op een zacht vuur stoven.

GEMENGDE GESTOOFDE GROENTEN

(4 PERSONEN)

1 bloemkool, een paar wortelen, snijboonen, tomaten, zout, peper, boter, wat maizena of bloem. Maak de groenten schoon en snijd ze in stukjes. Smelt de boter, voeg er de verschillende groenten bij, strooi er wat zout en peper op en laat ze ongeveer 25 minuten op een zacht vuurtje met een deksel op de pan gaar smoren. Bind het losgekomen vocht vervolgens met wat aangemengde bloem of maizena.

WARME AARDAPPELSLA

(4 PERSONEN)

1 ½ kg aardappelen, 200 g spek, 1 ui, zout, peper, azijn, wat fijngehakte peterselie.

Wuil en wasch de aardappelen en kook ze met water en zout gaar. Snijd het spek in blokjes, laat het op een zacht

vuur in de koekenpan uitbakken, giet 't vet met de blokjes spek in een slabak, voeg er den azijn, het zout en de peper bij. Roer er het gesnipperde uitje door en schep er vervolgens de warme aardappelen door, die in plakken zijn gesneden. Strooi voor het presenteren wat fijngehakte peterselie over de sla.

ZOETE OMELET MET APPELEN

(4 PERSONEN)

3 eieren, 4 eetlepels melk, een snufje zout, 2 eetlepels bloem, 3 groote appelen, 50 g suiker, boter of vet om te bakken.

Breek de eieren in een kom, vermeng ze met de melk, het zout, de suiker en de bloem en roer de massa tot een glad papje. Schil de appelen, snijd ze in kleine stukjes en roer ze door het beslag. Smelt wat boter of vet in de pan en bak hierin de omelet gaar en lichtbruin. Schuif ze voor de helft op een verwarmden schotel en sla ze vervolgens dicht.

Wat zullen we eten?

Zondag: Varkensfricandeau.
Gemengde gestoofde groenten.
Aardappelen.
Zoete omelet met appelen.

Maandag: Groentesoep.
Koud vleesch.
Gestoofde bieten.
Aardappelen.

Dinsdag: Rijstschotel met schapenvleesch.
Gestoofde tomaten.
Fruit.

Woensdag: Gestoofde aardappelen met ham en kaas.
Savoyekool.
Yoghurt.

Donderdag: Aardappelsoep.
Drie in de pan.

Vrijdag: Gebakken kaas.
Sla.
Aardappelen.
Havermoutpap.

Zaterdag: Gehakt.
Bloemkool.
Aardappelen.
Macaronischotelletje.

WAT HEEFT ZIJ MOOIE TANDEN.

maar de tandarts weet wel beter!

U kan Uw tanden niet beoordelen naar hun uiterlijk. Zij zien er misschien fraai wit uit, terwijl zij toch van achteren door tandsteen zijn aangetast....zonder dat U het weet!

Tandsteen is veel gevaarlijker dan menigeen denkt. Met gewone tandpasta's is het niet te verwijderen. Langzaam maar zeker vormt zich een harde laag tandsteen op de tandhals, wat ten slotte kan leiden tot het uitvallen der tanden.

Verzorg Uw tanden met Solidox, de enige tandpasta, die *Sulforicinoleaat* bevat en hierdoor het tandsteen verwijdert en voorkomt, zonder het tere tandglazuur aan te tasten.

Van gewone tandpasta's wordt meestal gezegd, dat zij de tanden wit houden. Solidox, de nieuwe Nederlandse tandpasta, doet meer dan de tanden wit maken — zij beschermt ze tevens door de vorming van tandsteen te verhinderen en reeds aanwezige tandsteen te verwijderen. Talloze wetenschappelijke proeven in onze laboratoria hebben aangetoond, dat Solidox de tanden volkomen vrijwaart tegen de gevaren, die tandsteen met zich meebrengt. Begin nog heden Uw tanden te verzorgen met Solidox. Gebruik Solidox Tandpasta 's morgens en 's avonds en ga tweemaal per jaar naar Uw tandarts; dan is Uw tandverzorging pas volmaakt.

SOLIDOX

TEGEN TANDSTEEN

Alleen Solidox bevat *Sulforicinoleaat* (Ned. Octrooi 19178), dat tandsteen, de hoofdoorzaak van tandziekten, verwijdert en voorkomt.

Kosteloos PSYCHOLOGISCH ADVIES voor de Abonné's van dit blad.

Wat is een PSYCHOLOGISCH ADVIES?

Een „Psychologisch Advies” is een raadgeving of een reeks van raadgevingen, gegrond enerzijds op een psychologisch onderzoek, d.w.z. op een analyse der eigenschappen van den geestelijken mensch (verstand, gemoed, karakter, zenuwleven, denkleven en zenuwgestel), alsmede zijn levensfeer, en de waardeering van een en ander volgens de gegevens, die de moderne wetenschap der psychologie ons verschaft; anderzijds is het Psychologisch Advies gegrond op de ervaringen in het genezen van ongewenschte, en het aanbrengen van gewenschte eigenschappen en toestanden van den geest (en door middel van deze: van lichaam, persoonlijkheid, omgeving, prestaties, enz. enz.), welke langs den weg der praktische, of toegepaste psychologie zijn gevonden of opgebouwd.

Deze wetenschap: de **practische of toegepaste Psychologie** stelt ons in staat alle uitingen van den mensch, ondanks haar gecompliceerdheid, en in alle vormen des levens, zoodanig te ontleden, dat wij een

in zijn helderheid, eenvoud en juistheid geheel nieuwen kijk op menschen, eigenschappen, daden, gebeurtenissen, zaken en toestanden verkrijgen. De helderheid en juistheid van dit inzicht stellen den psycholoog in staat, de ware middelen aan te geven, waardoor verkeerdeliken in de bestaande verhoudingen kunnen worden uit den weg geruimd en verbeterd.

In het algemeen zullen aldus de voorwaarden worden vastgesteld, waaronder elke gewilde toestand van den geest, alsmede diens uitingen in het lichaam of in uiterlijke daden zullen ontstaan, en is het mogelijk door het begripen, veroorzaken en samenbrengen van opbouwende eigenschappen van den geest, het innerlijk en uiterlijk leven te beheerschen, te vervormen, te versterken, veredelen en verfraaien.

Het aan de hand doen van methoden of voorschriften, die volgens de hier in breede trekken geschetste werkwijze worden vastgesteld, noemt men: het geven van een „Psychologisch Advies”.

Zulk een Psychologisch Advies is in tal van gevallen

van onschatbare waarde en zal U in alle omstandigheden behoeden voor vele teleurstellingen en smarten, aangezien het duidelijk aangeeft, **WAT** er in U niet deugt of onvoldoende is, voor welken arbeid of levensfeer gij **NIET** geschikt zijt; anderzijds is het psychologisch advies een betrouwbare gids, welke U zal helpen die plaats in het leven te vinden en deze in te nemen, waar gij met het grootste nut en met de meeste voldoening werkzaam kunt zijn. Het psychologisch advies wijst U den weg, welke eigenschappen gij goed zult doen te veranderen om voor een gewenschte loopbaan, doel of levensfeer geschikt te worden, of U een meer aangename omgeving te scheppen. Het doet méér, en hierin ligt zijn voornaamste betekenis: het geeft U de middelen aan, **waardoor** die noodige veranderingen zonder treurspel kunnen worden tot stand gebracht. En aldus is het Psychologisch Advies de wegbereider voor uw tocht opwaarts, voor uw hogere ontwikkeling, betere positie, grotere levensvoldoening, ruimer inkomen, méér levensvreugd.

Onze tijd staat in
het Teeken der

PRACTISCHE PSYCHOLOGIE!

MET DALMEIJER

OPLEIDING TOT SUCCES

Beroemd sinds 1912. Alleen PER POST
OVERAL HEEN. Uitsluitend voor Volwassenen

Dalmeijer's psychologische Cursussen hebben sinds 28 jaar voor de toepassing der praktische psychologie den weg gebaad, alsmede de methode aangegeven en dit op een wijze, welke deze praktische toepassing heeft gebracht onder het bereik van iedereen, onverschillig opvoeding, schoolkennis, sexe of leeftijd. Ondanks de geringe inspanning, die van den Cursist wordt gevergd, stellen Dalmeijer's Cursussen hem in staat

een groot, geestkrachtiger mensch te worden.

De meest voor de hand liggende toepassing van de Practische Psychologie is de toepassing ervan op Uw **PERSOONLIJKHEID**. Inderdaad is dit de wetenschappelijke cultuur van den „boom des goeds en des kwaads”.

En evenals men den boom kent aan zijn vruchten, zoo is 't het „succes” van den mensch, dat onze persoonlijkheid openbaart. Uit dit „succes” blijkt, of wij sterk en edel van karakter, gezond en doortastend van geest zijn, dan wel of wij geketend zijn door de machten des kwaads. — Hoe kan nu het Psychologisch Advies U van dienst zijn? Op vele wijzen: voor het verbeteren van uw zenuwgestel en uw capaciteit voor arbeid en genoegen; in den omgang met uw medemenschen; bij de opvoeding uwer kinderen; bij het streven naar meer ontwikkeling; bij het kiezen van een loopbaan; bij het aanvaarden van nieuwe werkzaamheden; bij het winnen van klanten; bij het uitbreiden uwer zaken; voor het overwinnen van slechte gewoonten en het vestigen van goede; voor het beter leeren kennen van Uzelven, enzovoorts, enz. Het is noodig, dat wij van tijd tot tijd een zelfonderzoek instellen; veelal is dit een openbaring! Het is een bekend verschijnsel, dat slechts een klein gedeelte van het menschedom over een zóó groote hoeveelheid aangeboren menschenkennis beschikt, dat hij bij machte is zich een geheel objectief oordeel te vellen over de lieden zijner naaste omgeving. Bedenk wel: zonder zelfkennis is dit onmogelijk. Het is noodig, dat wij ons nu en dan afvragen: **Hoe groot is mijn NUTTIG EFFECT?**

HOE GROOT
IS UW
NUTTIG EFFECT

POPULAIRE HANDLEIDING
TOT
ZELF-ANALYSE
EN BEPALING VAN DEN
EFFICIENCY COEFFICIENT
VAN DEN MENSCH

EEN KORTE WEG TOT SUCCES! ZIEHIER EEN KLEINEN GREEP UIT DE RESULTATEN ONZER CURSISTEN!

Cursist 28335 bracht het van
balkersnecht tot controleur
en ten slotte met succes tot
bedrijfsleider.

Cursist 81760, onderwijzer, schrijft:
„Mijn arbeid drukt mij niet meer
als een last, maar is mij thans een
groot genoegen. Speciaal het
soms houden valt mij
gemakkelijker.”

Cursiste 81455 begon als filiaal-
houdster; nam later de zaak van
haar firma over en opende kort
daarop een tweede eigen
winkel.

Cursist 20274
kantoorbedien.
de schrijft ons:
„Na bestudeering van uw
Cursus was het mij mogelijk
tegenover een publiek van t.a.
500 personen een propagandis-
tische speech te houden, van
der schriftelijke voorbereiding.
Uw Cursus beantwoordt vol-
men aan het beoogde doel!”

Cursist 81368 heeft zijn
fabriek van heel klein af opge-
bouwd en boekte aan de hand
van den cursus „joegmanschap”
elken dag successen.

Cursist 81423 schrijft:
„Niet alleen voor onze maatschap-
pelijke positie, maar ook voor
het geestelijk welzijn sticht Uw
Cursus veel goeds. Het maakt
mensen met zuivere karakter,
die getraind worden in zelfbe-
heersching en zelfoverwinning.”

Cursist 70387 schrijft:
„Uit niets werd een zaak gemaakt,
die de alben vertegenwoordiging
van een wereldfirma omvat. Hoeveel
anderen met grote kapitalen wer-
ken, was hier de inzet grotendeels
slechts moreel. Uit weinig is veel
geworden!”

Zend nog heden nevenstaanden bon volledig ingevuld als brief in aan
MEIJER'S CURSUSSEN Koninginneweg 182, te Amsterdam-Zuid. Links
bovenaan op de envelop schrijven: **VOOR ADVIES**. U ontvangt dan een vragenlijst,
recht gevende tot het bekomen van een psychologisch
advies, dat geheel en uitsluitend **PER POST** met U wordt
behandeld. Bijvoeging van 15 ct. in **postzegels** als bijdrage
in de portokosten zal op prijs worden gesteld, doch is niet noodzakelijk.
Dringend verzoek: **NIET** aan te vragen door nieuwsgierigen, of minderjarigen
zonder toestemming van voogd; alleen bestemd voor belangstellenden.

Hierlangs afknippen en als brief inzenden aan DALMEIJER'S
CURSUSSEN, Koninginneweg 182, te AMSTERDAM (Z.).
Links bovenaan op de envelop zetten: **VOOR ADVIES**.

BON voor de Abonné's en
Lezers van dit blad tot
het bekomen van een
KOSTELOOS
PSYCHOLOGISCH ADVIES

alsmede eenige interessante psychologische brochures.

Naam:

Positie: Leeftijd:

Adres:

Een 28-jarige Reputatie van Succes!